

AREGCEL

Ára 3000 korona

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
VIII. KER., RÖKK SZILÁRD-UTCA 19

MEGJELENIK MINDEN HÉTFŐN REGGEL

Előfizetési ár (csak vidékre) egy negyed
évre 38.000 kor. Egyes szám ára Ausztriában
3000 osztrák kor. Jugoszláviában 4 dinár

SZERKESZTŐSÉGI TELEFONOK:
65-53, JOZSEF 34-42

FELELŐS SZERKESZTŐ: LÁZÁR MIKLÓS

KIADÓHIVATAL: JOZS. 143-26. VASAR-
NAP ESTÉTŐL REGGELIG: JOZS. 9-66

IV. évfolyam

Budapest, 1925 január 26.

4. szám

Az új iskolai évre eltörlik a numerus clausust

(A Reggel tudósítójától.) Politikai körökben föltűnést keltett, hogy a költségvetés parlamenti vitájában egymásután három kormánypárti szónok is megsürgette a numerus clausus eltörlését. Ennek jelentőségéről megkérdeztük

Mikovényi Jenőt,

az igazságügyi bizottság előadóját, aki a következőket mondotta A Reggel munkatársának:

— Megakadályozni valakit abban, hogy tanuljon, nem természetes intézkedés és éppen emiatt nem is tartható fenn sokáig. A kormánypártban nemesak Lukács György, Tankovics János és Hoyos Miksa gróf tartják szükségesnek a numerus clausus eltörlését, hanem

rajtam kívül a pártnak jelentékeny része.

Valószínű, hogy költségvetési beszédemben én is meg fogom sürgetni a kormány mielőbbi intézkedését, de nem fogunk a szórványos föl-szóalásokkal megelégedni, hanem szövedés-szűk ezt a kérdést a kormánypárt egyik leg-közlebbi értekezletén is és nagyon valószínű-nek tartom, hogy

a numerus clausust az új iskolai évben már nem fogják alkalmazni,

valysis gondoskodás fog időközben történni ennek a törvénybeiktatott intézkedésnek törvényhozási uton való eltörléséről.

Csak e hét végén ül össze a döntőbíróóság a magyar szocialisták ügyében

Öt megbízottat küldött Bécsbe a szocialista párt. — A magyarországi pártéletről helytelen információt kapott a II-ik Internacionále. — A paktum ügyével nem foglalkozik a döntőbíróóság

(A Reggel tudósítójától.) A magyarországi szociáldemokrata párt vezetőségét, mint ismeretes, a II. Internacionále döntőbíróóság elé állította, Kunszi Zsigmond volt bolsevik népbiztos panaszára. Az Internacionále végrehajtóbizottsága ugyanis olyan információt kapott a magyar szocialisták pártéletéről, hogy itt a keletkezett baloldali áramlatot a vezetőség elnyomta. Ez tulajdonképpen csak más formája annak a már ismert vádnak, hogy állítólag a szocialista párt mai vezetősége akadályozza leginkább a párt külföldre távozott vezetőinek hazatérését. A pártvezetőség szerint

az Internacionále helytelen információt kapott az itteni pártéletről

s legutóbbi ülésén öt pártvezetőségi tagot bizott meg, hogy a döntőbíróóságot világosítsák föl a párt viszonyairól s mutassanak rá, hogy a vádban kommunista törekvések akarnak érvényesülni.

A második Internacionále végrehajtóbizottságának kiküldöttéi Bécsben ülnek össze, hogy a magyarországi szociáldemokrata párt ügyével foglalkozzanak. Erre az értekezletre szombaton este utazott el Bécsbe Peidl Gyula, Weltner Jakab, Farkas István, Kruppa Rezső és Riesz József, akiknek megbízatási hatáskörét a magyarországi szociáldemokrata párt vezetőségének legutóbbi ülésén állapították meg.

A bécsi értekezlet jelentőségéről

egyebként Vanczák János szocialista képviselő a következőket mondotta A Reggel munkatársának:

— A bécsi tanácskozások célja az, hogy a második Internacionále végrehajtóbizottsága tiszta képet nyerjen a magyarországi szociáldemokrata párt belső viszonyairól, mert valamilyen helytelen információ nyomán a végrehajtóbizottság úgy látta, hogy a pártéletben erős baloldali ellenáramlat keletkezett. Az ugynevezett paktum ügyével a bécsi bizottság egyáltalában nem fog foglalkozni, mert a második Internacionále végrehajtó-

bizottsága ezt teljesen a magyarországi párt belügyének tekinti. Azt hiszem egyébként, hogy a bizottság egy-két nap alatt befejezi munkáját és kiküldöttjeink már kedden vagy szerdán visszautaznak Budapestre.

A Reggel bécsi tudósítója jelenti, hogy a magyar kiküldöttek a döntőbíróósági értekezletre már megérkeztek, holnap és a következő napokon azonban még csak előzetes tanácskozások és informatív megbeszélések lesznek. Előrelát-
hatóan

a döntőbíróóság ülését pénteken vagy szombaton tartja,

tehát csak a hét végén. A II. Internacionále Thomas Shaw és De Brouckiere tagokat delegálta a döntőbíróóságba, akik még nem érkeztek meg Bécsbe. A magyar szocialisták delegátusa Kautsky Károly, az elégedetlen csoport pedig Bauer Ottót bízta meg képviselővel.

Válogatott csapatunk eredménytelenül küzdött Sevillában

Budapest—Sevilla 0:0

Sevilla, január 25.

(Érkezett éjjel 1 óra 30 perckor.)

(A Reggel tudósítójának express-távirata.) Az FC Sevilla a füvetlen, betonszerű pályáján 25.000 főnyi fanatikus közönség előtt válogatott csapatunk

0:0 arányban eldöntetlenül küzdött

az andaluziai terület rendkívül energikus és gyors reprezentánsaival. A védelmek mindkét oldalon brilliroztak.

K. A.

Undor a politikától vagy a diktaturák alkonya

A reformáció és az ujkori kapitalizmus korszaka között hatalmas tömegmozgalom rázta meg az európai kulturnépek közösségét és e véres orkán kellős közepéből tornyosodott ki az emberfölötti ember, a született vezér, a tömegek terelésére hivatott lángész: Napoleon. Azóta minden nagy tömegmozgalom után törpe Napoleonok ütök föl fejüket a vérrel áztatott talajon, hamis prófétái az elvakított tömegeknek, gyatra másolatai a természet egyetlen ragyogó művének. A nagy világháború után csak az atlanti világ három-négy kulturnépe került el a csapást, hogy elszánt és keményöklű kalandorok ne nyergeljék meg, ne üljenek mohó és kapzsi zsoldosaik élén a tört akaratu népek nyakába és gögös pózzal ne játsszák a XX. század ál-Napoleonjainak a szerepét. A pusztulás e heroldjai azonban gondosan elhallgatják, mi minden marad a nagy világhódító francia után. A mai Franciaország tökéletes közigazgatási rendszere, egész igazságszolgáltatása, a code Napoleon, a polgári jog klasszikus epepeája, az új Theatre Français, az új Sorbonne, az Ecole Normale, a porrá zuzott hü-béri világ fölébe épült egész polgári Franciaország: mind Napoleon szellemének szülötte. Husz esztendő múltán ámulva kérdezzük majd: mi maradt a mai gögös diktátorok után? Mussolini talán megreformálta Olaszországot, rendbehozta korhadt közigazgatását, új és szabad élet felé vezette Szicília és Calábria sorvadó parasztnépét? És, ó, az agg Pasic életé számlálhatatlan ravaszkodását, agyafurt ügyeskedését, meddő szélmalom-harcait talán azzal fejezte be, hogy a tíz esztendei példátlan és hősiesség után a három délszláv nemzetet egyetlen, erőteljes, okos és emberi politikai kötelékbe fűzte? És Bratianu? Kérdezzék meg a drága Erdély csipkéstornyú városainak és havas völgyeinek lakóit, mi marad a fanarióták e méltó utódja után? A züllés és korrupció belátlatlan tengere! Miguelito, a szimpla Primo di Rivera éveit az újból züllésnek indult spanyol pénz és sok-sok ezer spanyol legény korhadó esontja jelzi csak a kabyli-sivatag homokján. Mi marad a magyar diktátorok után, akik olyan kevélyen szónokoltak az elárvult porondon? Meggyötört emberek ezrei, szellemi életünk lassu elsorvadása, elboruló lát-határ és meddő jövő. A pirkadás még messze van, de a diktátoroknak már alkonyodik. A szörnyű megpróbáltatás után ernyedten és csüggedt lélekkel nézik Európa népei e tragédia bős torokkal szónokló színészeinek ágálását az elhomályosuló politikai szinpadon. Nincs ország, ahol a szavazók száma ne esökkenne, nincs nép, amelynek elitje ne fordulna el keserü kedvvel, néma megvetéssel az európai emberiség e desperátus játékosaitól!

Szilágyi beszéde és Bródy Ernő elnök „renitenciája” miatt föloszlatták a Lakók Szövetségének vasár- napi nagygyűlését

(A Reggel tudósítójától.) A Lakók Szövetsége vasárnap délelőtt 11 órára hirdette nagygyűlését a régi képviselőházban. Az érkező Vázsonyi Vilmost és Szilágyi Lajost tapssal és éljenzéssel fogadta a közönség. Dr. Bródy Ernő elnöki megnyitójában kijelenti, hogy a lakóknak az eddigi meddő kritika helyett cselekvő mozgalmra kell átérniük.

— A lakásrendelet és a lakásfölszabeditási terminus illetéktelenül került be a szandási törvénybe, ennek a fölvételét senki nem kérte fölünk. A lakásfölszabeditási terminus telkiüretlenül van megállapítva. Immár 10 év óta szünetel az építkezés, holott a kormányzat módja lett volna a papirkoronát lakások építése által aranyértékben stabilizálni. A szorzószám igazságtalanul van megállapítva 17.000-ban, amikor az aranykorona világgiazi kurzusa alig 15.000. De

a legnagyobb igazságtalanság, a leganti-szociálisabb adó a kincstári haszonrészesedés,

Annak idején a kormány azon a címen állapította meg a kincstári haszonrészesedést, hogy a befolyó összegeket építési akció céljaira fogja fordítani. A kincstári haszonrészesedésből 190 milliárd papirkorona folyt be eddig és a költségvetésben a kincstárnak ez a jövedelme körülbelül 770 milliárd papirkoronának megfelelő aranykoronával szerepelt. Ha ezeket az összegeket csakugyan lakásépítésre fordították volna, akkor ma nem volna lakásínség Budapesten. Budapest lakosságának 80%-a egy- vagy kétszobás lakásban lakik.

Nem az egy-két szobás lakrészekből álló házak tulajdonosait, hanem az egy-két szobás lakások lakóit kell tehát mentesíteni a kincstári haszonrészesedés alól!

Dr. Fáy Sándor főtitkár és Reisz Zoltán műépítész előadásai után a jelenlévők kívánságára Szilágyi Lajos emelkedett szólásra:

— A demokratikus ellenzék, amíg bent volt az ülésteremben, mindent megkísérelt, hogy a lakók jogos panaszait orvosolja és jogos követeléseiknek érvényt szerezzen. De ugye ez a terep, mint más dolgokban is, fáradozásai eredménytelenül végződtek. Ezért vonultak passzivitásba. De a passzivitás nem a politikától való visszavonulást, nem a küzdelem föladását jelenti; ez csak egy más harci eszköz....

Kötsky Gábor rendőrfőtanácsos ekkor a szónok mondatát félbeszakította, fölszólította Bródy Ernő elnököt, hogy — mivel az engedély nem politikai gyűlésre adható — figyelmeztesse a szónokot: ne foglalkozzék beszédében politikával. Bródy Ernő kijelenti, hogy

ő, mint a szólásszabadság híve, nem hajlandó a szónokot szólásszabadságában semmiféle irányban korlátozni.

Kötsky rendőrfőtanácsos erre föláll és a következő kijelentést teszi:

— Mivel az elnök intézkedésével szemben renitenciát tanúsított, a gyűlést ezennel bezárom!

A gyűlés résztvevői a rendőrségi intézkedést nagy fölzudulással fogadták. Mindenfelől fölkiáltások hangzottak, amelyek Szilágyi Lajost beszédének folytatására szólították föl. Mások élcs szavakkal bíralták a föloszlató intézkedést és sürin hangzott el a fölkiáltás: „Le a szájkosárral!” „Folytassuk a gyűlést!” „Nem vagyunk Zágrábnak!” Bródy Ernő még mindig az elnöki emelvényen állva, fölszólította a jelenlévőket, hogy a rendőrség intézkedésének megfelelően, minden rendezettség nélkül hagyják el a termet. A gyűlés erre az ellenzéki képviselők folytonos éljenzése mellett a legnagyobb rendben szétoszlott.

A gyűlés föloszlatása után munkatársunk beszélt

Vázsonyi Vilmost

is, aki a lakók nagygyűlésének föloszlatásával kapcsolatban így nyilatkozott:

— A kormány nagyon kényelmes taktikát

választott. Bethlen miniszterelnök, egyszer már kijelentette, hogy „huszárvágást” csinált a házszabályrevízióval és közben megfélekedezik arról, hogy a huszár is csak olyasvalakivel szemben vagdalkozik, akinek szintén van kard a kezében. Ő pedig betiltja az ellenzék gyűléseit és megakadályozza azt, hogy az ellenzék találkozzék a nagyközönséggel. Azt hangoztatja, hogy a közvélemény nincs velünk, de ha ez csakugyan így van,

engedje meg, hogy ez a körülmény a mi

Kész a megegyezés a szocialisták és a polgári ellenzék közös választási listája ügyében

A megegyezés biztosítja a polgárság vezető szerepét a városházán
E héten megalakul a polgárok és munkások szövetsége

(A Reggel tudósítójától.) A Demokratikus Blok intézőbizottsága Szilágyi Lajost bízta meg azzal, hogy a polgárok és munkások szövetségének megalakítására előkészületeket tegyen. E megbízatás jelentőségéről és a szövetség megalakításának időpontjáról

Szilágyi Lajos

így nyilatkozott a Reggel munkatársának:

— Már csak napok kérdése, hogy a Demokratikus Blok mikor alakul át a polgárok és munkások szövetségévé. Erre azért van szükség, mivel a blok mindössze 12 pont megvalósítása érdekében jött létre, míg

a szövetség már távolabbi célokért fog egységes irányítás mellett sikraszállni.

A szövetség megalakítása annál sürgösebb föladat, mivel a fővárosi választáson már egységes listával akarjuk fölvenni a küzdelem a mai rendszerrel szemben.

Politikai körökben régóta tudják, hogy a szociáldemokrata párt és a passzivitásba vonult polgári ellenzék közös listát akar a fővárosi választáson állítani, az erre vonatkozó tárgyalások azonban nem kerültek nyilvános-

nagygyűléseinken ellenünk megnyilatkoz-hassék.

A vasárnap délelőtti nagygyűlésen pártkülönbőség és igazolási eljárás nélkül jelentek meg a főváros polgárai és

tüntettek a passzivista politika mellett.

Márpedig ez az igazi közvélemény, míg a kormány közvélemény alatt a papirosközvéleményt érti, amelynek gyártása tisztára pénzkérdés. A miniszterelnök ezzel az eljárásával is igazolja, hogy

nem érdemes „aktív” politikát csinálni ebben az országban, mert itt nincs alkotmányos szabadság,

a Házban ott a klotür, a választásnál a nyílt szavazás és az erőszak, a választás előtt pedig a gyűlések betiltása, a jelöltek letartóztatása és a sajtó terrorizálása, a kolportázs jog megvonásának fegyverével.

ságra és így meglepetést fog kelteni A Reggelnek az a teljesen megbízható értesülése, hogy

a közös listára vonatkozó tárgyalások eredményesen fejeződtek be és a megegyezés már létrejött.

A megegyezés részletei rendkívül kedvezőek a demokratikus polgárságra nézve. A szociáldemokrata párt vezetési egyenlőségben többizben kijelentették már, hogy nem törekednek többségre a Városházán és megelégednek azzal, hogy a demokratikus polgárságot megsegítsék a reakció ellen vívott súlyos harcában. A közös listára vonatkozó tárgyalásokon azután bebizonyították a szociáldemokrata párt vezetési, hogy kijelentésükkel helytállnak a gyakorlatban is és készséggel járultak hozzá ahhoz a megoldáshoz, amely

a polgárságra nézve rendkívül kedvező arányszámot állapít meg a közös listástrom szocialista és polgári jelöltjei között.

Ez az arányszám biztosítja a polgárság vezető szerepét a Városházán, amit politikai körökben máris úgy könyvelnek el, mint a passzivitásba vonult polgári ellenzéknek első sikerét a fővárosi választásokat bevezető mozgalomban.

Radicsot most már felségárulással vádolják

A jugoszláv kormány belátja, hogy a szerződéstervezet gyöngé bizonyíték Radics ellen

Belgrád, január 24.

(A Reggel tudósítójának távirata.) Miután a Radics-párt vezetési a hétszemélyes tábla is szabadonbocsátotta, de belgrádi detektívek nyomában újból letartóztatták őket, a kormány elhatározta, hogy nem lázadás, hanem

felségértés címén indít ellenük új eljárást.

Erről az Avala hivatalos távirati ügynökség a következő közleményt adta ki:

A kormány a Radics ellen emelt vádat a felségárulás vádján alapján akarja módosítani. Ez

a vád önmagánál fogva magával hozná a párt többi tagjának letartóztatását. Kiemelik azt a körülményt, hogy bár a Radics és a magyar megbízott között Londonban megkötött szerződés nincs aláírva, a szerződésen Radicsnak több sajátkezű módosítása látható.

Ha a vizsgálat nem is jár olyan eredménnyel, hogy ezt az iratot tárgyi bizonyítékként lehetne fölhasználni,

mindenesetre nagy erkölcsi teherterelt jelent, amely fényt vet a politikai tevékenység ama módjára, amelyre Radics ráadta magát.

Fenyő Miksa előadása a szegedi iparkamarában

Szeged, január 25.

Fenyő Miksa a szegedi iparkamarában vasárnap előadást tartott a közgazdasági élet különböző problémáiról. Elismeri a szanálási kölcsön fontosságát, azt is érti, hogy Smith föbiztos boldog és örül annak, hogy az első fél-évtől 45.000.000 aranykoronával több folyt be az előirányoztnál. A kormányzatnak azonban ezen meg kell döbennie, mert ez nem a fölöslegünk jele, hanem letörtségünk és pusztulásunk oka. Ha a kormány az adókat nem a 17.000-res szorzószám alapján szedte volna be, nem lenne több bevétel, de más képe lenne az iparnak és kereskedelemnek. A forgalmi adót úgy kell megreformálni, hogy azt csak az importnál és termelőnél röjjeék fe. Beszélt ezután az aranymérlegről, amelynek a mai stabil papirkorona szolgálja lapul.

40 szám	FOGORVOS	40 szám
R É S Z L E T R E IS	Med. Univ. Dr. Kovács S. és Barna I. Főorvos-fogorvos Budapest, VII, Erzsébet-körút 40-42 Műfogak, fogsorok teljesen szápadlás nélkül. Aranyhídak és koronák aranyat főltő fém- ből is. Foghúzás, fogtímés (plombálás), érsztelenítve (altatással is). Műtétek ese- tén is forduljon a legnagyobb bizalommal 40 év óta fennálló rendelésünkre. Vidékiek soronkívül fogadtatnak. 10 évi jótállás! Rend- kívül mérsékelt árak! Orvosi tanács díjtalan. Rendelés d. e. 9-12-ig, d. u. 2-7-ig. Vasár- és ünnepnap d. e. 10-1-ig.	R É S Z L E T R E IS
40 éves praktikás	FOGORVOS	40 éves praktikás

Ne fűtsön mással
csak a legjobb porosz szénből préselt kb.
7000 kalóriás R.G. az az a közismert békébeli

„EFCO” brikettel

Kérje mindentől!
Az R.G. brikett a legértékesebb, legtakarékosabb
fűtőanyag; szállításánál lopás nem fordulhat elő!
Magyarország nagybani fölárusítója

Haas Károly Kereskedelmi Rt.
Budapest V, Akadémia-utca 6. Telefon 45-12

Báró Skerlecz Ivánné harca Madarassy-Beck Gyula báróval, gyermekük, Tessa baroness tartásdíja miatt

A budapesti árvaszék havi 1500 papirkorona helyett 15.000.000 tartásdíj fizetésére kötelezte Madarassy-Beck Gyulát

(A Reggel tudósítójától.) A pesti társaságokban és a pénzügyvilágban hónapok óta sokat beszélnek arról a pörökösödésről, amely báró Madarassy-Beck Gyula és elvált neje, báró Skerlecz Ivánné között folyik és amelynek a budapesti árvaszék döntése most véget vetett. Arról van ugyanis szó, hogy báró Madarassy-Beck Gyula leánya: Tessa bárónő részére havonként 1500 korona tartásdíjat akart fizetni. Hiába vitatta elvált felesége, hogy 1500 korona csak 10 fillérnek felel meg, a báró hajthatatlan maradt és tudni sem akart arról, hogy leányának ennél nagyobb tartásdíjat fizessen. Az árvaszéknek azonban az volt az álláspontja, hogy

egy baronessz társadalmi állásánál fogva mégsem tud havi 1500 koronából megélni és azért báró Madarassy-Beck Gyulát havi 15.000.000 korona tartásdíj fizetésére kötelezte.

Az ügy előzményeiről és a bárócsaládok tartásdíjharcairól a következő érdekes fölvilágosításokat kapta A Reggel:

— Báró Skerlecz Ivánné, született Guttmann Amália bárónő, amidőn első férjével, báró Madarassy-Beck Gyulával kötött házasságát fölbonthatta, az első házasságából származott Zsuzsa és Tessa bárónők tartása tekintetében 1913-ban királyi közjegyző előtt egyezséget létesített. Az egyezés szerint a gyermekek tartásdíja fejében báró Madarassy-Beck Gyula fejenként és havonként 1500 koronát tartozott fizetni. Később, az idősebb leány, Zsuzsa bárónő, az apa gondozásába került, míg Tessa bárónő az anyjánál maradt. A koronának időközben beállott nagymértékű értékcsökkenése dacára báró Madarassy-Beck Gyula

a legutóbbi időben is csupán 1500 koronát fizetett havonta

és ismételt föl szólítások dacára sem emelte föl ezt az összeget a változott viszonyoknak megfelelően. Emiatt báró Skerlecz Ivánné indítatva érezte magát arra, hogy a tartásdíj nagyságának a mai viszonyoknak megfelelő összegben való megállapítását kérelmezze és azért ügyvédje, dr. Pözel István útján beadványt intézett a székesfővárosi árvaszékhez, kérve a tartásdíj fölemelését. Az árvaszék által folyamatba tett eljárás során az apa egyrészt azt igyekezett kimutatni, hogy jövedelme a békebeli viszonyoknak lényegesen alatta áll és így a békebeli tartásdíj most alapul nem szolgálhat. Vitatta továbbá azt, hogy ő egyáltalában nem tartozik Tessa leánya után tartásdíjat fizetni, mert erről az igényről báró Skerlecz Ivánné időközben lemondott. Az árvaszék a bizonyítást a legalaposabban lefolytatta és ennek során az apa állításai nem nyertek beigazolást, sőt az általa kimutatott jövedelem egymaga alapul szolgál megfelelő magasabb összegű tartásdíj megállapítására.

Az ügy árvaszéki előadója, dr. Novák Sándor ülnök a napokban hozta meg döntését, amely szerint báró Madarassy-Beck Gyula apát havi 15.000.000 korona tartásdíj fizetésére kötelezte.

Ezzel a döntéssel egyidejűleg báró Madarassy-Beck Gyula a budapesti királyi törvényszéknek keresetet indított, amelyben kérte annak megállapítását, hogy ő Tessa leánya után tartásdíjat fizetni nem köteles, de, a legrosszabb esetben is,

legföljebb havi 1.000.000 koronát legyen köteles tartásdíj címén fizetni.

A bárónak ezt a keresetét a törvényszék az azal az indokolással utasította vissza, hogy a kérés elbírálása nem tartozik a törvényszék hatáskörébe.

Kmetty József, a britanniás-Kmetty bátyja tudja, de nem árulja el öccse tartózkodási helyét

Kmetty Károly gyilkosság után „rekvirált” autón hajtatott pezsgős találkára

Szeged, január 25.

(A Reggel szegedi tudósítójának telefonjelentése.) A Kmetty Károly ellen elrendelt országos körözés következtében a szegedi rendőrséget is foglalkoztatja a megindult nyomozás. Megállapították, hogy Kmetty Károly három hónappal ezelőtt Szegeden tartózkodott itteni rokonainál. A rendőrség kihallgatta Kmetty Károly József nevű bátyját, aki kijelentette, hogy

tudja öccse tartózkodási helyét, de nem hajlandó arról fölvilágosítást adni.

Kmetty három hónappal ezelőtt Hódmezővásárhelyen is megfordult és a rendőrség reméli, hogy ott megtudja Kmetty Károly mostani rejtékhelyét.

*

A Reggel tudósítója a britanniás Kmetty Károly bűnlajstromának, továbbá a megindult rendőri nyomozásnak alábbi ismeretlen adatait jelenti:

Kmetty Károly,

volt britanniás főhadnagy, akinek országos körözését, különböző újabb napfényre jutott bűncselekményei miatt, vasárnap rendelte el a rendőrség, érdekes módon kapcsolódik bele a Tölgyfa-utcai gyilkos, Lederer Gusztáv csendőrfőhadnagy ügyébe. A Pálffy-téri Nádor-laktanya kőfallal bekerített hatalmas udvara határos a Tölgyfa-utcával, úgy, hogy Lederer Gusztáv áldozatával, vagy pedig a rablott holmival a kaszárnnyából egyenesen lakóházába léphetett be. A Nádor-laktanyának legrettegettebb rémei Lederer, Kmetty és Illés főhadnagyk voltak. Őket nevezték usztatónak, közöttük Lederer volt a vezér, a főusztató. Lederer természetesen a legszorosabb barátságot tartotta fenn cinkostársával, Kmettyvel, aki gyakran meglátogatta lakásán is. Kmettyt,

aki mint ismeretes, gépészmérnöknek adta ki magát és automobilon adásvételével foglalkozott,

többrendbeli gyilkosságokon kívül számos autópóssal és többrendbeli benzurablással is vadolják.

Az autóspezialista Kmetty, Ledererek gyakori vendége, egyébként megtudta, hogy a Tölgyfa-utca 4. számú háznak — Ledererek lakóházának — tulajdonosa, Novák István tartalékos főhadnagy, garáztulajdonos. Nováknak a Mária Valéria-utca 3. szám alatt volt autógarázsa. Egy éjszaka, amikor Novák nem tartózkodott a garázsban, teherautó érkezett a Mária Valéria-utcai garázs elé, amelyről négy állig fölfegyverezett britanniás ugrott le. A britanniások becsöngettek a kapun s amikor az öreg 70 esztendő házfőlügyelő kinyitotta a kaput, a tiszték minden magyarázat nélkül földobták a teherautóra három hordó benzint és indulni készültek. A házfőlügyelő könyörögni kezdett, hogy legalább azt mondják meg, hogy kicsodák? Végül nagynehezen annyit mondtak, hogy ők különítménybeli tiszték és megígérték, hogy másnap majd cédulát küldenek annak igazolására, hogy a benzint elreklirálták. Amikor másnap Novák István értesült a rablásról, a hat vitességi érmes, tartalékos főhadnagy, bement a Britanniába, hogy megtudja, kik rabolták el a benzint. Legelőször Bibó Dénesnél érdeklődött, aki régi ismerőse volt. Bibó azonban kijelentette, hogy ő mitsem tud az ügyről. A meglöpött garáztulajdonos erre végigkutatatta az egész Britanniát, de a benzinnel vagy hordóknak nem akadt nyomára. Végül is azt mondták neki, hogy menjen el a Palace-szállóba — ott tanyázott akkor az Ostenburg-különítmény — és érdeklődjön Schweizer főhadnagynál, biztosan az ő tisztjei szállították el a benzint. Novák el is ment a Palace-szállóba, továbbkutatott a benzin után, majd amikor itt sem akadt rá, Ostenburgék tanácsára följelentést tett a rendőrségen, hogy katonatiszti ruhával visszaélő egyének elrabolták három hordó benzint. A főkapitányságon Derecskey detektív főlügyelőnek osztották ki az ügyet, aki párnapos nyomozás után megállapította, hogy

a rablást Kmetty Károly követte el.

Érdekes, hogy pár nappal ezen megállapítás

után Prónay elbocsátotta a zászlóaljtól Kmetty Károlyt. Amikor Novák erről értesült, kérte a rendőrséget, hogy most már fogja le Kmettyt, mert hiszen a hadsereg, illetően a különítmény keretéből elbocsátották és így már a rendőrség hatáskörébe tartozik. Novák újabb följelentésére a rendőrség ismét Derecskey detektív főlügyelőnek osztotta ki az ügyet, aki a följelentést követő napon megjelent Kmetty Károly lakásán és le akarta őt tartóztatni, de Kmetty ekkor elővette az Abonyi, illetően a Babarczy-különítmény igazolványát és bejelentette, hogy a Prónay-különítményből való kilépését követő napon szolgálattételre jelentkezett a Babarczy-zászlóaljnál és már annak a tisztje. A detektív főlügyelő erre eltávozott, anélkül, hogy Kmettyt letartóztatva volna, mert hiszen nem állt jogában előállítani. Novák abba is hagyta az egész ügyet, most azonban, hogy a rendőrség újból megkezdte Kmetty bűnlajstromának összeállítását, bejelentette ezt a rablási esetet is, amely annyiban fontos egy esetleges kiadatási eljárás szempontjából, hogy sokkal könnyebben adják ki, ha rablással van vádolva, mintha csak gyilkosságokért keresnék, amelyeknek egy részére különben is amnesztiát kapott, mert ezeket esetleg politikai gyilkosságoknak minősítené a fascista Olaszország.

A főkapitányságon Seybold detektív főlügyelő csoportja nyomoz Kmetty Károly régebbi bűnei után és keresi mostani tartózkodási helyét. A rendőrségen vasárnap ugyanis az a vélemény alakult ki, hogy

Kmetty valószínűleg Olaszországban tartózkodik.

A rendőrség egy Milanoból keltezett levelezőlappal és levélből megállapította ugyanis, hogy december végén Kmetty onnan írt Magyarországra. A levelet volt barátjának írta, aki ma már férjes asszony, a levelezőlappal pedig egy régi pesti barátjához, Novák Antal bóröndöshöz, a Szondy-utca 17. szám alatti Hussz és Novák cég egyik tulajdonosához intézte. A rendőrségen kihallgatták Novák bóröndöst, aki azt adta elő, hogy Kmettyvel semmiféle közéleti kapcsolatban nem állott, mindössze üzleti összeköttetés volt közöttük. A Reggel munkatársa ezzel szemben megállapította, hogy Kmetty Károly, miután már a Babarczy-különítménytől is leszerelt, állandóan Novákék társaságában mutatkozott és majdnem minden este a Szondy-utca és Felső erdősor sarkán levő Fekete Bika vendéglőben vacsorázott. Kmetty Károly ekkor már állás nélkül volt és különítménybeli régi soffőrijénél lakott a Szondy-utcában, Novákék társaságában egy kis szobában, aki a harctéren a tisztiszolgája volt. Abból élt, hogy egy villany-szerelő ismerőse magával vitte, mint segédmunkást a szerelésekhez és juttatott neki valamit.

Az egykor nagy vagyoni fölértelmezésű britanniás tiszt ekkor már olyan szegénységben élt, hogy levest és főzelékföltétet vacsoráztatott.

Kmetty, amíg anyagilag bírta, rendszeren az Andrassy-ut és Csengery-utca sarkán levő Liszt Ferenc-kávéházban tartózkodott, amely azóta már megszűnt és most autókereskedés van a helyén. Ez volt a Prónay-különítménybeli tiszték törzskávéháza. Kmetty Károly rendszeren 11 óra felé érkezett azon az autón, amelyet Beck Vilmostól, a City-akkrásza tulajdonosától rabolt.

Ennek a Benz-automobilnak a belseje, a szemtanúk vallomása szerint, gyakran véres volt.

Kmetty Károly állandóan bátyjának, Kmetty István kereskedelmi iskolai tanárnak és egy tanítónőnek társaságában jelent meg a kávéházban és nagyon sokszor hajnalig mulatott cigányzene és pezsgő mellett. Asztaluknál a Britanniá legféltettebb tisztjei ültek és többször is előfordult, hogy amikor fizetésre került a sor,

Kmetty egy csomó véres ezrest vett elő a zsebéből és azzal fizetett az izgalmasan remegő főpincérnek.

A rendőrség, értesülésünk szerint, be fogja idézni Novák bóröndöst és Kmetty Istvánt, hogy újabb kihallgatásukkal tisztázzák, vajjon Magyarországon tartózkodik-e Kmetty, ha pedig nem, akkor az olasz rendőrséghez fordulnak és annak segítségével kísérlik megállapítani, hogy melyik olaszországi autógyárnál és milyen álnéven él Olaszországban a gyilkos britanniás. A rendőrség azon föltevésével szemben, hogy Kmetty Olaszországban tartózkodik, a britanniások és az egyéb gyilkosok ügyeiről és helyzetéről jól informált körökből úgy értesülünk, hogy Kmetty Károly, aki Héjjas Ivánnak állítólag barátja, a Duna-Tisza közén várja be, amíg a most nagy lázzal megkezdett nyomozás elcsöndesedik.

Gyászuhrák 4 óra alatt
Horváth és Halász
női gyászuhrakészítő vállalat
IV, Váci-utca 26. Telefon: József 8-61
Teljes gyáriűrszerelések speciális raktára

Legjobb
svájci órák
óriási választékban, békeminőségben.
Javitások saját műhelyemben legjobban készíttetnek.
Schönwald Imre
IV. kerület, Bécsi-utca 5. szám, Deák Ferenc-utca sarok

Hegedüs Lóránt

három és fél évi tépelődés után elmondja bukása okait, véleményét Bethlenről, a liberális politikáról és a numerus claususról

„A zsidókérdés olyan, mint a hisztéria“

(A Reggel tudósítójától.) Kevés miniszter bukása mutat annyi megrázó tragikumot, mint Hegedüs Lóránt volt pénzügyminisztere. Az igazi, mély őszinteség, amelyel fölfogta feladatát és a nekifeszülés meddőségét, három és fél éve hirtelen a szanatórium dígyhoz, a betegszoba falát közé. Három és fél évi magányosság, tünődés és elmélyedés után

most végre megszólalt Hegedüs Lóránt, cikkorozatát kezdett egy előkelő németnyelvű lapban. — „Ungarns Leidensweg“

Példálatlan felelősségérzet alatt roskadozó politikus száz és száz álmatlan éjszakájának izgalmas eredményei ezek az írások. És nemcsak politikai szempontból érdekes Hegedüs megszólalása, hanem kiváló írói fölértelmezés, amely egy hosszas betegség tudán megfigyelt lélek szentációja. Méltán keltheti a legnagyobb figyelmet.

Vasárnapi, legutóbbi cikkében elmondja, hogy

három és fél év óta zsig olvas, semmitsem ir, csak gondolkodik.

Ugy érzi, az igazság mélyebb megismeréséhez küzdötte föl magát. Egyetlen professzornak sem vetik szemére, ha három évi kísérlet után megváltoztatja tudományos nézeteit. Töle se vegyük rossznéven, ha a politikáról és a politikuskokról más véleménye van, mint három és fél évvel ezelőtt. Sok hibájára — mondja —, amik pénzügyi koncepcióját terheltek, ma tudatosan tekint vissza. De egyetlenegy esetben nyugodtan néz leggonoszabb ellenfelei szemébe is: tökéletes meggyőződéssel eslekedett. Emellett tanúságot hívja föl nemcsak azt, hogy pénzügyi terve kedvéért összes nagy állásait otthagya, hanem még inkább azt, hogy

abban a pillanatban, amikor terveit összeomlani látta, maga is összeomlott.

Ezért jogosnak látja, hogy most azzal az őszinteséggel nyilatkozhassék politikai kérdésekről, amely őszinteséghez a jogot kimondhatatlan kínokkal és sokszáz álmatlan éjszaka árán szerezte meg. Bukását — mondja — nemcsak előre sejtette, de meg is jóslotta. Ez a jóslás abban a levélben van, amelyben föltételeit írásban adta át Teleki Pál gróf akkori miniszterelnöknek, amikor a pénzügyi tárcát átvette. E levél egy példányát átadta a kiváló magyar történésznek, Marczali Henrik tanárnak, aki öt-tizedek óta gyűjti a magyar miniszterek bukásának adatait. A jóslás — mondja — csak annyiban nem vált be, hogy a bukás idegállapota miatt három hónappal hamarabb következett be, mint ahogy előre föltételezte. Ha e levél fölött gondolkodom — írja — be kell látnom, hogy anyai ágon

terhelt vagyok a Jókai-féle fantáziával...

Föltételeiről beszél ezután, amelyekről elismeri, hogy politikai szempontból tisztára fantaszlikusoknak nevezhetők. Elsősorban követele, hogy a többségi párt kötelezze magát minden adó megszavazására, amit ő egy év alatt javaslatba hoz. Második követelése volt, hogy az állami koncessziókat felekezeti különbség nélkül minden kérelmezőnek adják meg. Végül az ország hitelképességének szempontjából követele, hogy

minden politikai gyilkost büntessenek meg.

Ma tudom — mondja —, hogy fantaszta voltam. Csak egyetlen emberben nem csalódot: gróf Bethlen Istvánban. Ugy véli, ezt most megmondhatja őszintén, ahogy annak idején Bethlennek is megmondta, hogy az ő konzervatív nézeteit nem osztja. Szerinte az olyan ember, mint Bethlen, aki fejedelmek le-

származottja, javait elvesztette és akiben megvolt az erő, hogy

a vármegyék rongyaiból megint országot föltözzön.

az ilyen ember hazafi. Politikai nézeteit nem osztja, de mint férfi előtt fejet hajít. Izléstelennek tartja, ha a politikusok között párhuzamot vonnak, de hazafiságban Bethlent

a magyar történelem nagy Istvánjai mellé,

Szent István, Széchenyi és Tisza mellé kell sorolnia. Ugy véli, ezt neki szabad megmondania, mert sosem tartozott Bethlennek egy politikai táborba és csak nagy önmegtartóztatással tudott egy konzervatív kabinetben résztvenni. Hangsúlyozza, hogy ma is meggyőződéssel képviseli a liberális fölfogást. Szerinte

a liberalizmus a politika természeti törvénye.

Büntetlenül e törvényeket nem lehet figyelmen kívül hagyni. Ezek a törvények csak egészséges szervezetnek valók, viszont egész Közép-Európa beteg. Ebből arra következtet, hogy

sem Ausztriában, sem Magyarországon nem lehet liberális politikát folytatni.

Ebből viszont azt vezeti le, hogy Bethlen épp oly hazafi, mint Seipel, az exkancellár és hogy a legkitűnőbb férfiakat (Berzeviczyt, Lukács Lászlót, Sztérynyit, Fenyő Miksát, Teleskyt, Herezeg Ferencet és a többi) a magyar nemzetgyűlésbe nem lehetett beválasztani, mert ezek csak liberális politikát csinálhatnak. Végül emek következménye az a groteszk látványosság, hogy Bethlen néha olyan stílust használ, amelyet sose használna, ha az országban normális viszonyok uralkodnának. Bethlen azt mondja, hogy liberális politikát akar fölépíteni konzervatív bázison, holott ennek semmi értelme.

Igy kényszerül Bethlen olyan intézkedésekre is, amiket a történelem sohasem fog megérteni.

Ilyen a numerus clausus. A numerus clausust Hegedüs élesen elítéli. Valutakérdésnek tekintti, külföldre kell küldeni a magyar diákokat, tehát

ez a törvény drága.

Azt sem érti, hogy azért lett szükséges, mert kis ország lettünk. Éppen ezért kellene, hogy az elszakított országrészek magyar diákjai is idejöjjenek és a mi ideáljainkon nevelkedjenek. Legsúlyosabb szenvedésem és számtalan álmatlan éjszakám — végzi írtkát — a faji kérdéssel ered. A faji kérdéssel a zsidó kérdést szokták összekapcsolni. Minden magyar embernek szeretném szívembe véetni hosszú töprengésem eredményét: a zsidókérdés olyan, mint a hisztéria, csak akkor van, ha beszélnek róla;

Magyarországon nincs zsidókérdés.

Ezért beteggyámrol kérem mindazokat, akik hazafiasan éreznek, ha a zsidókérdés fölött elgondolkodnak, ne felejtsek nagy királyunk, Kálmán szavait: „A boszorkányokról pedig, akik nincsenek, említés ne tétessék.“

Amerikai csillagászok a Zeppelin-ről figyelték a napfogyatkozást

Newyork, január 25.

Newyorkban és az Egyesült-Államok keleti részén a napfogyatkozás nagyon jól volt látható. A maximum pillanatában a sötétedés csaknem teljes volt. Azok a csillagászok, akik

a Los Angeles-légihajó földelzetén 1000 méter magasságban

voltak, drótnélküli készülék segítségével érintkeztek a földön levőkkel.

Női hócipő 240.000

KERTÉSZ II, Andrássy-ut 36
Javitások 3 nap alatt

A FORD-TEHERAUTÓ A LEGGAZDASÁGOSABB!

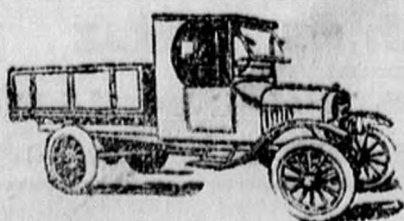
Ára karosszériával, forgalmi adóval 83 és fél millió korona

A FORD-gyárak autorizált képviselője:

HALTENBERGER VILMOS

Budapest VI, Nagymező-utca 19

Telefon: 66-15

Megismélik a Klár—Dánér-féle revolveres affért a fajvédő klubban

Bírói helyszíni szemlén tisztázzák az affér lefolyását

(A Reggel tudósítójától.) A fajvédő klubban dr. Klár Zoltán főorvos és dr. Dánér Béla között történt ismeretes revolveres affér ügyében a bünygyi vizsgálatot dr. Medvés-Medicó István büntetőtörvényszéki vizsgálóbíró már megkezdte. Az ügyészség indítványával szemben a vizsgálóbíró a eselekménynek enyhébb minősítést fogadta el és Klár Zoltán ellen erős fölindulásban elkövetett szándékos emberölés büntetvényét kísérlete címén úgy rendelte el a vizsgálatot, hogy dr. Klár Zoltán erős fölindulását az a jogtalan és súlyos támadás idézte elő, amelyet Dánér Béla intézett ellene. Klár Zoltán e héten, esütörtökön terjeszti elő a vizsgálóbírónál az ügyre vonatkozó részletes védekezését. Jogos önvédelemre hivatkozik és erre vonatkozó bizonyítékait rendelkezésre bocsátja a vizsgálóbírónak. Eddig az volt a közhit és revolveres eset kapcsán, hogy a bűnvádi följelentést Klár Zoltán és társai ellen a fajvédő klub tette meg ügyvédje, dr. Balonyi Imre útján. Olyan sajtóközlemények jelentek meg ezzel kapcsolatban, hogy Dánér Béla emiatt ki is lépett a fajvédő klubból. Egész tömeg lovagias ügy is keletkezett ebből kifolyóan és csak most derült ki, amikor Klár Zoltán áttanulmányozta bűnügyének aktáit, hogy ez a hír nem fűdi a valóságot, mert

Klár Zoltán ellen, valamint dr. Pályi Ede és dr. Rácz Vilmos ellen nem a fajvédő klub, hanem maga dr. Dánér Béla tette meg a följelentést.

Ez a tény most már egész más irányba tereli azokat a lovagias ügyeket, amelyek épp e följelentés nyomán keletkeztek. Dánér Béla az ügyészség döntésével szemben maga kíván mint pótmagánvádló dr. Pályi Ede ellen is eljárni, aki ellen az ügyészség az eljárást tudvalevőleg megszüntette. Ugy értesülünk, hogy a vizsgálóbíró a tényállás teljes tisztázása érdekében szükségesnek látja, hogy a felek részvételével bírói helyszíni szemlét tartson a fajvédő klubban. Így akarja megállapítani, hogy miképpen történt Klár és Dánér összekötése, milyen helyzetben volt Klár Zoltán akkor, amidőn Dánér inzultálta, hogyan és honnan került elő Klár revolvere, hogy tartotta azt kezében és miképpen sült el a fegyver?

Ez a bírói szemle érdekesen izgalmas lefolyásának ígérkezik,

mert azon meg kell jelenniök az ügy középpontjában szereplő személyeknek, Klár Zoltánnak, Dánér Bélának, Pályi Edének, Rácz Vilmosnak és azoknak is, akik közvetlen szomszédságában állottak a szereplőknek. A temperamentumos szereplőknek eszerint meg kell ismételnök a bírói helyszíni szemlén az egész affért, ami aligha folyhat le kínos jelenetek nélkül.

3 olcsó selyem

báli ruhára

az összes farsangi színekben:

Japónais, 95 cm.... **85.000**

Lamé, 90 cm..... **136.000**

Creppe de Chine, 100 cm..... **147.000**

Selyemtűll, selyem és fémvolán arany- és ezüstkelme legnagyobb választékban

Elsoners
NŐI ÉS FÉRFI NAGYRUHA
Koronaherceg-utca 10
IV, Calvin-tér
VII, Rákóczi-ut 32, II, Fő-utca 52

Ripka véleménye Wolffékról

A jövőben az ellenkezőjét kell csinálni annak, amit Wolffék három éven át csináltak

Teljes erővel — Wolff és pártja ellen — Bethlen István a budai Ripka-párt élén

(A Reggel tudósítójától.) A budai III. körzeti választókerület Ripka-párti polgársága vasárnap délelőtt a Budai Társaskör helyiségében alakuló gyűlést tartott. Hennyey Vilmos államtitkár megnyitóbeszéde után a választókerület elnöke Ziegler Géza választották meg. Majd

dr. Ripka Ferenc

tartott beszédet. Azt mondta a többek között, hogy *ami eddig nem történt meg a városban, abból kell a polgárságnak megállapítania, hogy mit tegyen a közeljövőben.*

Mindannak, ami három éven át történt, a közeljövőben az ellenkezőjét kell csinálni.

Az elmúlt törvényhatósági rezsim *állítólag* a keresztény gondolat jegyében működött. Az én fölfogásom szerint azonban ennek éppen az *ellenkezője történt.* A polgárság 30 éven át *nem a cégérben, hanem a tartalomban követte a keresztény és nemzeti gondolatot.* Ez a keresztény gondolat *nem a faji és felekezeti gyűlölet, hanem a megértés és kiegyenlítődség erejét jelentette.* Ezt kívánjuk mi a jövőben is folytatni.

Nem is képzelhetek el nagyobb veszedelmet az országra, mintha a faji és felekezeti gyűlölködést tovább is folytatnák,

mint eddig tették. Szélsőségektől mentes, dolgozni tudó törvényhatóságot válasszon a közeljövőben a főváros polgársága. Lehetetlen az — folytatta Ripka —, hogy a város háza továbbra is a *politikai szemérem, a politikai önképzőkör szerepét játssza.* (Hosszantartó taps.) Ennek megfizette a polgárság drága árát. *A városházáról ki kell zárni az országos politikát.* (Ugy van!) *A városháza nem arra hivatott, hogy egyes beteges ambíciója pol-*

gártársainknak politikai ugródeszkájaként szolgáljon. Azt mondják, az elmúlt esztendő nem voltak alkalmasak az alkotó munkára. *Ez üres kifogás.* Pár évvel ezelőtt a bécsi viszonyok sem voltak rózsásabbak a miénkél és mégis a *bécsiek ezidő alatt rendezték a legjelentősebb kérdéseiket.* Két év előtt rendezték a község külföldi adósságait, megépítették a leggyönyörűbb vízműüket. Ugyanakkor,

amikor mi a költségvetés egyensúlyozására kénytelenek vagyunk az elektromos áramszolgáltatás díját emelni, Bécsben azt leszállították.

Állítom, hogy *komoly akarással és hozzáértéssel igenis nálunk is lehetett volna alkotni.* Buda polgárságának a történelem számtalan-szor juttatott sorsdöntő szerepet. El kellett szenvednie a 200 éves török hódoltságot és *most azt a megszállást is el kellett viselnie, amely az elmúlt három éven át teljesen idegen szellemet jelentett.* Mert én *nem hiszem, hogy Buda lelkesedett volna a szélsőséges elvekért, amelyeket ráoktrojáltak.* Vissza kell térni arra a multra, amikor a budai erények a maguk tisztaságában tündököltek. Bejelentette ezután Ripka, hogy a budai öt választókerületet a körzeti választásokra egybe tömörítik és ezen alakulat élére Bethlen miniszterelnököt választják meg díszelnökül. Ezenkívül az alakulat élén résztvesznek a kormány összes Budán lakó miniszterei. Az egyesített öt választókerületben aztán

a legnagyobb erővel veszik föl a harcot Wolff Károly pártja ellen.

Ripka beszédének végeztével az egyes budai városrészek küldöttjei jelentették be csatlakozásukat a megalakult párthoz.

„Magszegtem a szavam, nem tudtam a férfiak szemébe nézni, ezért kértem vissza magam a Nemzeti Színházhoz“...

Kiss Ferenc elmondja, miért lett hülsen s miért tér vissza újból a Nemzetihez

(A Reggel munkatársától.) Ma este játsza utoljára Kiss Ferenc a Kriály-Színházban a „Marica grófnő“ amoroso szerepét. Ma este még utoljára megfürdik a jubileárius századik előadás fényében, tapsában, táncos, betétes diadalában, még egyszer és utoljára figyeli majd a karmestert — aki ez ünnepélyes alkalomból Kálmán Imre lesz —, hogy mikor „vágjon be“, zsebre vágja a páholyok és a karzat tapsait, az operetthős felé szálló szentimentális sóhajokat és aztán lemegy az öltözőjébe, „lesminkeli magát“ és ahogy félkabátjában a hideg utcára kilép, örökre elhagyja a dzsáva és a csárdás jazz-ban-des, cigányzenés operettbirodalmát, hogy elfoglalja méltó helyét, Shakespeare, Schiller, Madách és Katona hajlékában. Vasárnap délelőtt találkozott Kiss Ferencel és ebből az alkalomból megkérdeztem, hogy *mit érez e számára oly nagy pillanatban.* Ezeket mondotta:

— *Ma játszom utoljára a Király-Színházban és nagyon, nagyon boldognak érzem magam, mert amikor elkezdtem, már akkor is arra gondoltam, hogy mikor lesz vége.* Eleinte beláthatatlannak látszott az idő, éppen olyan beláthatatlannak, amilyenek akkor láttam a sorsomat, amikor eljöttem az én anyaintézetemtől, ahová nagyobb szeretet és nagyobb kötelesség-érzet fűzött, mint az édes szülei hához, de hát elmúlt ez is. Fölmerül a kérdés, hogy *akkor miért is jöttem el?* Tudom, mindenki ezt kérdezte és én mosolyogva feleltem egyiknek ezt, a másiknak azt. Voltak olyanok, akik azt mondták: *jól tetted, mások a fejüket csóválták, úgy*

bökték ki lassan a szót: nem jól van ez így, Feri... Kérdeztem ezeket, hogy miért? A felelet mindig csak egy volt, mint egy itélet, indokolás nélkül: ott van a helyed, a Nemzeti Színházban, nem tudsz te anélkül élni, üres a lelked és fáj a szived. Hát igazuk volt. Már a második nap, hogy megváltam az intézetből, furdalt a lelkiismeret. Egyrészt kint volt az, hogy

magszegtem a szavam. Én pedig úgy ismertem eddig magamat, hogy férfinak életemben sobasem hazudtam és férfinak adott szavamot nem szegtem meg soha.

Sok számságot követtem már el amiatt életbenem, mert kötött az adott szó. És most, ime, mégis belcestem abba, ami nem én voltam. Elhatároztam, hogy ezen segíteni fogok, mert éreztem, hogy *különben belepusztulok.*

Nem tudtam őszintén, nyíltan a férfiak szemébe nézni.

Tömrdek pénzt fizettem vissza, annyi pénzt, amennyi magamfajta szegény embernek talán az egész életén segített volna, de örültem neki, hogy visszafizethetem, mert

égette a markomat.

És előálltam és megmondtam nyíltan: *bocsánat, tévedtem. Itt a pénz, vegyék vissza, mert én így nem bírom tovább!*

— *Nehezen engedtek el, az igaz. Sok rossz-akaratu felebarátom azon fáradozott, hogy ne engedjenek.* Nem is a pénzt irigyelték tőlem, hanem valami mást. Talán az embertársaim szeretetét. *Hát erősebb voltam nálunknál.* Pedig a kollégáim még most sem tudják megérteni, hogy lehetett annyi tömrdek pénzt visszaadni. Azt mondták: *Jó, jó, visszamegy, nem bírja, de miért adja vissza a pénzt, hisz azt mi meg*

VER-KO cipők

Muzeum-áruháza 33 (Muzeummal szemben)

Előrehaladott idény miatt nagy áreszállítás

brokát-, lakk-, antilop- és egyéb cipőkben

Tekintse meg kirakatainkat!

szoktuk tartani?! Hát ez már aztán az én becsületem dolga. Adták, nem szolgáltam meg, tehát visszajár. Akki ebben nem lát többet, az ne kérdezzen semmit. S hogyhát akkor mégis miért jöttem el?

Azért jöttem el, mert türelmetlen voltam.

Hivított a fatalitásnak törhetetlen akaratereje és romboló becsüvége, ami nem tűr gálat és ami nem tud várni. Ez az igazság. S hogy miért megyek vissza, azt ezzel már félig-meddig meg is magyaráztam. De ezenkívül van egy másik indokom is: az, hogy *tanulni akartam.* Tanulni akarok az igazgatónól, a mestereimtől, *akivel gyakran újat húztam, akik sokszor nem akartam megérteni.* Ugy éreztem ezekben a távol töltött hónapokban, hogy

lélekben nagyon megöregedtem.

Hogy ezt ilyen nyíltan ki merem mondani, ez is azt bizonyítja. Vannak sokan a „jóakaróim“ között, akik azzal gúnyolnak, hogy *visszakértem magam.* Tökéletesen igazuk van. Ugy volt és így van:

visszakértem magam!

Ezzel tartoztam azoknak és annak az intézetnek, akiket és amit *rutul cserbenhagytam* és most úgy érzem, hogy ezzel elégtételt szolgáltatam nekik. Még nem vagyunk teljesen kvittek. Még én tartozom valamivel. Azoknak az ígéreteknek a beváltásával, amiket a publikum és a színházak hozzám fűztek. Teljes szívemmel és teljes lelkeimmel kérek tehát időt és bocsánatot most már mindenkitől, aki szeretett engem, úgy magamban, mint a színpadon és én fogadom, hogy Kiss Feri nem fog több okot szolgáltatni szóbeszédre, szapulásra. *Jó lecke volt. Elvesztettem a dollárok csengését, de megtaláltam a lelkeim harangját és most úgy érzem, hogy így van ez jól.* Adja az isten, hogy időm legyen ezt bebizonyítani...

Kiss Ferenc néhány napig vidéken vendégszerepel, majd Párisba utazik tanulmányútra. A Nemzeti Színházban február végén lép föl először, mégpedig egy új magyar darabban, miután régi szerepeit, amelyeket a színház időközben másokra osztott, nem akarja többé játszani. (E. Z.)

Budapesten elfogták a pozsonyi csekkcsalás egyik tettesét

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap délután a székesfehérvári rendőrkapitányság telefonon értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy a pozsonyi nagyszabású csekkcsalás egyik tetteséről megállapították, hogy a székesfehérvári Uránia-mozgó tulajdonosánál, Szabadi Lászlónál járt. Szabadi a detektíveknek elmondta, hogy *Soós Gyula január 7 és 17-ike között tartózkodott nála.* Párisból jött a bátyjától és 17-én Budapestre utazott. A főkapitányság detektívjei azonnal figyelni kezdték azokat a helyeket, ahol Soós Gyula Budapesten megfordulhatott. Az egyik detektív az Oru-utca 9. számú házat tartotta megfigyelés alatt, ahol Soósnak édesanyja lakik.

Vasárnap este 7 órakor Veréb Lajos detektív meglátta Soós Gyulát, amint a ház kapuján be akart osonni. Azonnal igazoltatta és előállította a főkapitányságra, ahol Soós Gyulát őrizetbe vették.

A spanyolok első győzelme Marokkóban

Melilla, január 25.

Saro tábornok hadoszlopa megszállotta Punta Alteres-t. Az ellenség nagyobb veszteséget szenvedett. Halottainak száma 50, sokan megsebesültek.

Hölgyeim és Uraim!	
CSAK AZ UDVARBAN	
az olesó maradékvásárban	
BUDAPEST, VI, KIRÁLY-UTCA 32. SZÁM	
Alant felsorolt legkiválóbb cikkeinket mély tisztelettel ajánljuk	
Kelengyevászon, összesen . 44.700 francia delén, összesen . 49.500 férföltönyzövet, összesen . 125.000 női kelme, összesen . 111.000 selymfényű, 100 cm. széles batizs-chiffon, összesen . 97.500	kéz lepedő, összesen . 194.400 vaselés törülköző, összesen . 57.500 pohártörő, összesen . 37.500 zsebkendő, összesen . 15.600 130/140 cm-es damaszt- abrosz, összesen . 255.000
U. m. bőrerős angin, szintartó zefírek és kanavászok 22.500. Képfestő 17.800. Selyemfényű klotkók, raglan, velour és kosztümekkülönlegességek, szőnyeg, paplan, linoleummaradékok minden elfogadható árában	

SZAKORVOSI rendelő
vér- és nemibetegség részére,
EZÜST SALVARSAN OLTÁS
Rendelés egész nap. Rákóczi-ut 33. I. em. 1, Rókussal szemben

Békeffi Kabaréja

Uj műsor!

Óriási siker!

A legolcsóbb színház!
Legdrágább hely

60 ezer korona

Esti előadás 1/9-kor

Nagymező-utca 17

Telefon 17-97

HIREK

Revíziót!

Meghalt s eltemették, mint nagy hazafit és igaz keresztényt. Zilaky-Kiss Jenő elbucszattatta, emléket megörökítette s a tanítóság elé ideálul állította. Most aztán föltámadt és vörösdresszben mutatkozik a bíróságnak. A tanítók egyik elnökeiről van szó. A neve nem fontos, mert a típust akarjuk méltatni, a típust, amely a kommun összeomlása után született s a maga büneit mások üldözésével akarta elfeledtetni és jóvátenni. Wilde Oszkár írta a readingi börtönben, hogy a bűn és a szenvedés a tökéletesedés eszközei, ha a bűnös térdre esik és bevallja büneit. Ezen az uton eljuthat a bűnös a szentek és apostolok birodalmába. De a kommun bűnei nem estek térdre. Csak átöltöztek és fehér ruhában folytatták azt, amit tegnap vörösdresszben elkövettek. Tegnap Lenin nevében üldözték Krisztus követőit, ma Krisztus nevében üldözik nemcsak tegnapi barátait, de Krisztus híveit is. A francia rémuralom szellemében fogant ez a kérdés: Mit tétél, hogy fölkössenek, ha jön az ellenforradalom. A magyar kurzusuralom is így gondolkozott. Tetteket követelt és a kétségbeesett egzisztenciák szállították a tetteket. Most már ismerjük őket: Mondd meg, hány tanárt, tanítót és tanítónőt tétél hajléktalanra a haza és a vallás nevében és én megmondom, hányszor vétkéztél a kommun alatt a haza és a vallás ellen. Ide vezetted, hogy közönséges bűnös a hazát és vallást teszi meg a bűn forrásává.

Nem Bedő Mór volt az első, aki ezeket az apostolokat pörére vetkőztette és a fehér ruha alól előkaparta a vörös drapériákat. De bizonyos, hogy egyik sem végzett oly alapos munkát, mint ő. Tisztán, világosan látjuk, milyen erkölcsi erők dolgoztak azokban a lelkekben, amelyek bűnöket és ártatlanokat gyártottak egy „magasabb cél” érdekében. A tanítói szövetség élénköből ártatlant gyártak. Így kívánta a tantestület békéje. Hamis bizonyítványokat állítottak ki részére, mert mivé lett volna Zilaky-Kiss Jenő bírói tekintélye, mivé az ítéletek erkölcsi súlya, ha kitudódik, hogy a tanácsnok ur legfőbb tanácsadója Lenin dicőségére ódákat faragott. De hivatott bírki ítélete leszállította a maga igazi értékére min azt, amit a városházán elkövettek s most már tudjuk, mekkora volt azoknak az erkölcsi megbízhatóságuk, akiknek szavára oly szívesen épített a tanügyi osztály vezetője. Ha Zilaky-Kiss Jenőnek csak egy olyan segédje volt, mint a tanítók szövetségének ez az elnöke, a minap lefolytatott törvényszéki tárgyalás után a fegyelmi hatóságok ítéletei egy percig sem maradhatnak érvényben. Ripka Ferenc kormánybiztos már tett célzást az ítéletek revíziójára. De ez a revízió nem várhat addig, amíg a községi választások végleg megtörlik a kurzus hatalmát a városházán. A meggyalázott igazság és a kétségbeesésbe üldözött tanítóság nem egy új többségtől, de a XX. század erkölcsi érzésétől várja az elégtételt. És ez az erkölcsi érzék hangosan dörömböl a kapukon Bedő Mór fölmentése után.

Wallasz Jenő

Hogyan fizeti részletben a házhérét? A hivatalos lap vasárnapi számában jelent meg a ház- és üzletberek részletekben való fizetéséről szóló, rendelet, amely egyúttal szabályozza a kapu- és szemétpénz fizetését is. A bérlő eszerint három egyenlő havi részletben fizethet. Az első részletet február 10-ig, a többi március, illetőleg április 5-ig bezárólag. A részletfizetés kedvezménye a közüzemi költségekre és a kincstári haszonrészre nem terjed ki. A szemétpénz havonként a lakás első szobája után 5000, minden további szoba után 2000 korona. Kapunyitásiért — tekintet nélkül a ki-vagy bebocsátott egyének számára — este 10–12 óra között 1000, éjjél után 2000 koronát kell fizetni. Az éjjeli munkát végzők éjjél után is csak 1000 koronát...

Zecbtolvajlás az Apponyi-téren. Dr. Hajnal Henrik fővárosi ügyvéd följelentést tett a főkapitányságon, hogy az Apponyi-téri autbuszszállomáson kilopták zsebéből pénztárcáját, amelyben tízenöt millió értékű idegen valuta és magyar korona volt. A rendőrség megindította a nyomozást.

Alkoholmérgezésben meghalt egy rokkant főhadnagy. Vasárnap délután a ferencvárosi pályaudvar közelében eszméletlen állapotban találták Öbert Flórián rokkant főhadnagyot. A mentők a Rókusba szállították, ahol alkoholmérgezés állapították meg. A főhadnagy félóra múlva meghalt a kórházban.

A dr. Taub-gyermeknevelő épp oly jó, mint az Arion angol fogkrém.

LIPTON'S TEA
világhírű

Krúdy Gyula emlékei Ady Endre éjszakai. Vasárnap délben a Renaissance Színházban olyan fölolvadás hangzott el Ady Endréről, a költő halálának ötödik emlékünnepélyén, amely fölolvadás igényt tart arra, hogy vele Magyarország irodalmi körei hosszabbban foglalkozzanak. Krúdy Gyula, akit mostanában Magyarországon nem ok nélkül tekintenek a modern magyar irodalom központjának, olvasott föl eddig nem ismert Ady-reminiszenciákat, amely emlékezőeknek már magukban is oly irodalmi jelentőségük van, hogy a napi krónikáknak se lehet megjegyzés nélkül elmenni mellettük. Krúdy azt a gyönyörű mesemondást olvasta föl a holt költőről, hogy az tulajdonképpen nem is volt szerelmes eleven nőbe, hanem a Magyar Királyi Operaház előtt álló kő-szfinxek egyikébe. Éjszakánként suttogott, beszélgetett, szerelmeskedett az oroszántestű kő-nővel, amelyet hol Léddának, hol Csinszának nevezett, — amint a költő életében az eleven nők váltakoztak. Ez a különös szerelmeskedés egyszer csaknem életébe került Ady Endrénél. Fejtetőre zuhant le az Andrassy-utra a szfinx hátáról. A fölolvadásnak még az volt a pikantériája, hogy az előadó Krúdy Gyula huszonöt esztendő óta először jelent meg a pesti publikum előtt sudár alakjával. Fialat író korában Prohászka püspök mutatta őt be először a Molnár-utcai Katolikus Körben fölolvadás keretében, most pedig a modern magyar irodalom ünneplte vasárnapi fölolvadása alkalmából a nagy magyar író.

Elrendelték a csődöt Ernszt József és Társa bankár-cég ellen. Tavaly nyáron az első nagyobb bankbukás volt a Szervita-téren működő Ernszt József és Társa bankár-cég összeomlása. A hitelezők egész tömege sietett a rendőrségre és a bankcég tulajdonosa, Ernszt József ellen sikasztás és hűtlen kezelés címén tettek följelentést. Ernszt Józsefet el is fogták a román határon, ahol utlevél nélkül akart átszökni. Sok értékpapírt és vagy 17 kg. aranyt találtak nála. Hazahozták, több hónap vizsgálati fogság után csak nemrégiben került szabadlábra. Ernszt a hitelezőivel csődönkívüli kényszer-egyezség útján akart megegyezni, tartottak is ebben az ügyben több tárgyalást és a hitelezők túnyomó többsége el is fogadta az egyezségi ajánlatot. Dr. Csiky Károly törvényszéki bíró azonban a megkötött egyezségi jóváhagyását megtagadta azzal a megokolással, hogy Ernszt József bankcégének összeomlása bűnös manipulációk folyománya. Ennek következtében a bíróság most hivatalból elrendelte az Ernszt József és Társa bankár-cég ellen a csődöt. A csődbiztos dr. Csiky Károly törvényszéki bíró, tömeggondnok pedig dr. Babits Sándor ügyvéd lett. A követeléseket a hitelezők február 28-áig jelenthetik be és a felszámolási tárgyalást március 3-án tartják meg.

Ugron Gábor nem közeledik a passzív ellenzékhez. Vázsonyi Vilmos szombat esti beszédében fölcsólitotta a szabadelvű aktív ellenzékét arra, hogy azonosítsa magát a passzív ellenzékkel és összefogva vegyék föl a harcot a mindinkább erősödő reakcióval szemben. Vázsonyinak erről a föl hívásáról Ugron Gábor a következőket mondta A Reggel munkatársának:

Soha együttműködésre eddig még nem szölitett föl senki. Sem akkor, amikor a demokratikus szövetséget, sem akkor, amikor a blokot megalakították. Különösen találom, hogy most látják jónak a közreműködésemet, amikor egyrészt, mint az ő szempontjukból megbízhatatlant, mellőztek a szövetség és a blok megalakításakor, másrészt, amikor, nézetem szerint, szölitésbe kerültek, amelyből nem tudnak kivergődni. Engedjék meg, hogy a kibontakozás lehetőségét az ő megfontolásukra bizzam, én a magam részéről nem érzem szölitásban magam és megyek továbbra is azon az uton, amelyet meggyözdősem szerint a legjobbnak tartok és amelyen eddig is haladtam. Teljesen hidegen hagy, hogy a passzivitásban levő urak minden politikai eredményt maguknak sajátítanak ki, mert hiszen nekem teljesen mellékes, kinek köszönhetek egy-egy vívmányt, fontos csak az, hogy politikai programom megvalósuljon. Az is hidegen hagy, hogy a kormány minden reakciós megmozdulását nekünk tulajdonítják, mert elegendő nekem az a tudat, hogy a reakciónak mindig megvannak a maga okai és ezeket az okokat sohasem én szölgáltattam harcmodorommal.

Bűnügyi zárlatot rendelnek el a megszökött Zala Károly bornagykereskedő ellen. Zala Károly bornagykereskedő ellen, amint ismeretes, számos följelentés érkezett a rendőrségre, amelyek szerint Zala körülbelül 7 milliárdos hitelezési csalást követett el. Zala, amikor megtudta, hogy följelentették a főkapitányságon, megszökött Budapestre és a nyomozás eddigi adatai szerint Miskolcon keresztül Csehszlovákiába utazott. A sikkasztó bornagykereskedő bűnyének aktát a rendőrség ma küldi át az ügyészségre és a soros vizsgálóbíró ugyancsak még a mai nap folyamán elfogatáparancsot ad ki Zala Károly ellen és egyben bűnügyi zárlatot rendel el a megszökött borkereskedő vagyonára.

A Charité poliklinika bálja, amely a Gellért-szállóban január 31-én, szombaton este lesz, rendkívül látogatottnak ígérkezik, ezért kéri a rendezőség az érdeklődőket, hogy jegyeiket Csengery-utca 69 (Telefon: 5-49) előre váltásák meg.

Blockner Izidor jubileuma. Blockner Izidor hirdetőirodatulajdonos e hónapban érte meg szakmai működésének 50. évfordulóját. Az Újságtudó Tisztviselők Egyesülete január 31-én társasvácsora keretében ünnepli meg ezt a ritka jubileumot, amelyen a jubileum kartársai, tisztelői és ügyfelei nagy számban jelentették be részvételüket.

A koronakiajánálási bűnpörök finaléja. Most egy esztendeje nagy föltűnést keltett az a bűnpör, amelyet a magyar korona kijajánálása címén indítottak több fővárosi előkelő bankbizományos cég tulajdonosa ellen. A rendőrség nagy apparátussal kezdte meg a nyomozást és előzetes letartóztatásba helyezett több bankárt és elfogták Kals Pál igazgatót is, aki a bécsi Depositenbank megbízásából járt annak idején Budapestre. A bankárok átkerültek az ügyészségre, de az uzsorabíróság, ahova az ügyük tartozott, elrendelte valamennyinek a szabadlábrahelyezését nagyösszegű óvadék ellenében. Eppen egy esztendeig tartott az eljárás és most maga a királyi ügyészség hozott egy olyan határozatot, amely megszünteti a bűnvádi eljárást a vádbafogott Kals Pál, Stein és Gara, Agai Gyula és Társa, Bódi és dr. Biró, Schwitzer Jenő társbizományosok ellen és ugyanakkor megszüntették az eljárást a Depositenbank, a Zentral Europäische Landerbank és még néhány bécsi pénzintézettel szemben is azzal a megokolással, hogy bűncselekményt nem követtek el. A hosszú nyomozási eljárás nem derített ki semmi olyan terhelő adatot, ami bizonyíthatná, hogy a korona kijajánálást szándékosan előmozdították volna, ellenkezőleg az derült ki, a szakértők megállapítása szerint is, hogy a bankárok csak rendes társbizományosi és ügynöki jutalékokat kerestek a terhükre rótt esetekben és semmiféle különleges nyereszkesedési vágy vagy szándék nem vezette őket. Az ügyben szereplő védők, dr. Bedő Mór, dr. Doroghy Ervin és dr. Bródy Ernő előterjesztésére az ügyészség az esetleg megállapítható egyszerű devizakihágás miatt is megszüntette az egész vonalat a további eljárást, mert a kihágás időközben elévült. A büntetőügygel párhuzamosan külön eljárás folyik az Allami Jegyintézet devizaközpontjának szorgalmazására pénzügyi hatóságoknál is, de most ez is megszűnt, mégpedig egyezségi alapon. A Depositenbank 150 milliót, az Agai Gyula és Társa cég 100 milliót, a Stein és Gara cég 10 milliót, Schwitzer Jenő 50 milliót fizeték a megkötött egyezség értelmében és ezzel a nagy hullámokat fölvert koronakiajánálási ügy véglegesen lezáródott.

A demokraták Jókai-ünnepe. A Lipótvárosi Demokraták Körben e hó 27-én, kedden este 8 órakor Jókai-emlékünnepélyt rendeznek, amelyen a Jókai-centennárium jelentőségéről Pakols József nemzetgyűlési képviselő tart előadást.

Chaplin is Arion-fogkrémet használ.

UJANONYV GALLÉR ÉS MÉGIS OLCSÓBB

A

MAGYAR DIVATCSARNOK

RAKOCZY-UT 74.

Bécsi pulha gallér	3.900
Kemény gallér, prágai, szimpla	11.500
Kemény gallér, prágai, dupla	12.900
1 ^a bécsi kemény gallér szimpla	15.500
1 ^a bécsi kemény gallér dupla	17.000
Prágai kézelő	16.500
1 ^a bécsi kézelő	19.000
Frakking, saját gyártmány	110.000
1 ^a frakking, kézelővel	169.000

Hárkás árak, minden szám, minden fazón

Árban, minőségben szenzáció

Mi igaz a szocialista párt válságából?
Kárörvendve irnak és beszélnek a magyar szociáldemokrácia válságáról. A leghangosabbak azok, akik mélységesen lemézték a Károlyi-forradalom lezülése idején, hogy fűtyültem a piros gombra és nem iratkoztam be egyetlen szakszervezetbe sem. Ezek aszongyák, hogy most szabadul föl a munkásság a szakszervezeti terror rabigája alól és amint megkapja szabadságos kiskönyvét, tagnak jelentkezik a Józsefvárosi Társaskaszinóba, vagy a Belvárosi Polgári Körbe. Így elintéződik az osztályharc problémája, nem lesz többé sztrájk, a „Népszava” helyett a „8 Ora Ujság”-ot olvasák és a gyűlések helyett a vasasok bakkozni járnak a Sziget Clubba. Hiszen, ha ily józsiúten folya le a szociális krízise, habozás nélkül Kuna Pét és Kiss Emmet tartanám az ország legkiválóbb szociálpolitikusainak. Sajnálatomra ez nincs módomban, mert ennek a válságnak a fele sem tréfa. Arról van szó, hogy a pártvezetőség egy esztendő óta birkózik azokkal a szélső baloldali, mondhatnám kommunista elemekkel, akik főleg a szerencsétlen munkanélküliekre támaszkodva, újból falnak akarják vinni a magyar munkásságot. Ezek nyilvánvalóan balalajkára táncolnak és az a céljuk, hogy mondhatatlan szenvedésekbe hajtva a munkásságot, kétségbeesésüket a legeszelebbebb forradalmi kitörésekig fölfokozzák. A mult véres tapasztalatai után a pártvezetőség ugy határozott, hogy minden szakszervezetből kiröpítette a bolsikat, vagy a félbolsikat. Hát ez az a válság, amit bizonyos részről olyan diadalittas kajánssággal kommentálnak. Mit? Hogy a Garbaiék, Vargák ügynökeit a munkások pártja kiközösítette? Nem. Sőt: an contraire. Azon vigadnak, hogy a mérsékelték bajban vannak, hiszen nő a munkanélküliség és a nyomor tudvalevően a szélsőségek vén kerítője. Szörnyűködnek, amiért a törpe minoritás névtelen vezérei bepanaszolták a pártvezetőséget a nemzetközi bíróság előtt és most Bécsben pörbe szólították őket. A bornírtásnak valóban klinikai esete: jobbról azért akarják föllökni Peidlékat, mert balról a létük mögé gugoltak...

— A Waldbauer-vonósnégyes vasárnapi hangversenye. Zsafolt terem ünnepelte vasárnap este Waldbauerékat. A kiváló együttes újdonságként ezúttal Ervin Schulhof „Fünf Stücke für Streichquartett” című művét mutatta be. Nagybőrára groteszk, szatirikus ötletek komplexuma, bizonyos programmatikus utalással, egyidőben az amerikai Whithorne, az angol Berners és az olasz Cazella művelték ezt a fajtát. Több rátermettséggel, meggyőzőbben. Schulhof figogtatja cinizmusát — valódi erő híján. Szinkeverésének sajátos technikája van, amely azonban egyhangú szürkévé kopik a folytonos használatból. Schubert Forellén-kvintettjének zongorasólómat Eisenberger Scaverin játszotta, az együttes nemessé szüregéből néhol kissé élesen kiválva, de lélektelen, közvetlen előadásban. A harmadik tételt meg kellett ismételn, oly sikere volt.

— A Nemzeti és Országos Kaszinó közgyűlése. A Nemzeti Kaszinó vasárnap délben tartotta meg rendes évi közgyűlést. Az igazgatóság évi jelentése szerint a Kaszinónak az 1924. évben 765 tagja volt; évközben elhunyt 20 tag, fölvettek 17 új tagot. A könyvtár az év végéig 31.195 kötetre szaporodott. Elhatározták, hogy a szokásos Széchenyi-lakomat február 1-én, vasárnap este 8 órákor fogják megtartani. Ez alkalommal gróf Somssich László fog emlékbeszédet mondani. Ezután megindult a szavazás az 1925. évre megválasztandó három igazgató és 16 választmányi tag helyének betöltésére. Igazgatók lettek: Jekelfalussy Zoltán, gróf Széchenyi Emil és gróf Wenckheim Dénes; választmányi tagok: gróf Andrassy Gyula, gróf Apponyi Albert, gróf Csekonics Iván, Dáni Balázs, gróf Edelsheim-Gyulai Lipót, gróf Festetics György, gróf Károlyi József, Návcy Tamás, Pálffy Miklós herceg, báró Prónay Dezső, Radisics István, gróf Sigray Antal, gróf Sztáray Sándor, gróf Thorotzkai Miklós, gróf Vay Tibor és gróf Zichy Aladár. — Az Országos Kaszinó vasárnap tartotta rendes évi közgyűlést a Semmelweis-utcai helyiségében. Az elnöki széklet a jelenlevők fölkérésére Hoitsy Pál foglalta el. A közgyűlés az igazgatóságnak és választmányának a fölmentvényt megadta. Ezután az új tisztikart választották meg. A Kaszinó igazgatója ismét dr. Nádossy Imre országos főkapitány lett.

— A hölgyközönség szives figyelmét fölhívjuk Kivovics Károly kozmetikai (szépségápolási) intézetére (Teréz-közt 44.). Bővebbet lapunk mai számában levő hirdetéséből.

Még csak egy pár napig látható

Páris szenzációja:

A pupos táncospár a Tabarinban

VII, Rákóczi-ut 63. szám

Ma, hétfőn, záróra reggel 5 órakor

5

Bauer Ottót, a gyilkos bajor horogkeresztet az igazságügyminiszter rendeletére szabadonbocsátották

Politikai gyilkosságnak minősítették a cselekményt

(A Reggel tudósítójától.) Tavaly szeptemberben, amikor Gömbös Gyula nagytényi villájában vendégeskedő három bajor horogkeresztet fiatalembert a rendőrség üldözőbe vette, egy másik bajor horogkeresztet fiatalember, Bauer Ottó is rendőrkézre került.

A müncheni vizsgálóbíró megkeresésére tartóztatták le kétféle gyilkosság bűntette miatt.

Bauer Ottó egy óbudai textilgyárban dolgozott, mint tisztviselő és innen állították elő a rendőrségre. Első kihallgatása alkalmával konokul tagadott, semmiféle gyilkosságról sem akart tudni.

Később aztán beismerste, hogy Münchenben nemzetvédelmi osztály parancsnoka volt és alárendelt tisztjeit az ő tudtán kívül meggyilkoltak egy leányt.

Németországi megkeresésre a kiadatási eljárás megkezdődött. A müncheni Landesgericht hiteles másolatban megküldötte a budapesti büntetőtörvényszéknek Bauer Ottó bűnügyére vonatkozó aktáit és ezekből megállapították,

hogy Bauer Ottót kétféle gyilkosság bűntetteibe fölbujtói bűnrészesesség terheli.

A német birodalmi kormány is külön közölte a magyar büntetőhatóságokkal az erre vonatkozó tényállást. Eszerint

Bauer Ottó horogkeresztet főhadnagy fölbujtására 1921 március 3-án megölték Zandmayer Mária nevelőnőt.

Amikor a gyilkosokat felelősségre vonták,

azok beismerték, hogy a fiatal leányt Bauer Ottó parancsnokuk kívánságára, egyenes utasítására és fölbujtó rábeszélésére ugyan megölték,

mert a leányt azzal gyanúsították, hogy elrejtett fegyvereket akar fölfedni Németország elleniségének. Bauer Ottó másik áldozata Hartwig János pincér,

akit ugyancsak megölték a horogkeresztet.

Erre vonatkozólag az a tényállás derült ki, hogy

a pincér szoros, bizalmas összeköttetésben állott Bauer Ottóval

és ennek a különítményével. Hosszu időn át Bauer pénzelte ezt a facér pincért, beavatta a különítmény feltve őrzött titkaiba. Később összekülönböztek,

amire Bauer Ottó intézkedésére hirtelen eltették Hartwig pincért a láb alól.

A bűnügyi eljárás során a tettesek azt állították, hogy ez a Hartwig kétesmultu politikai kalandor volt, akit a különítmény eleinte hírszerző szolgálataira használt föl. Így több titok jutott a tudomására, amiből tökélet akart kovácsolni és Bauer Ottó különítményét meg akarta zsarolni. Ezért ölték meg. Amikor a német bűnügyi iratok megérkeztek, fölterjesztették az összes aktákat a magyar királyi igazságügyminiszterhez, hogy az döntjön Bauer Ottó kiadatása kérdésében. Ez a döntés most aztán megtörtént.

Az igazságügyminiszter a német birodalmi kormányra a kiadatásra vonatkozó kérelmét elutasította.

megtagadta a kiadást azzal a megokolással, hogy a földerített tényállásból nyilvánvalóan kiderült, hogy Bauer Ottó gyilkosságokra való fölbujtást nem egyéni okokból, hanem kétségtelenül politikai céllal és politikai gyűlölségből tette és így mind a két gyilkosságot politikai büntetésel kell tekinteni. A fönnálló egyezmények szerint pedig politikai bűnesetekben nincs helye a kiadatásnak. Az igazságügyminiszter az erre vonatkozó döntését továbbítás végett megküldötte a külügyminiszteriumnak, de egyúttal értesítést küldött a királyi ügyészségnek is azzal a meghagyással, hogy Bauer Ottó letartóztatására most már törvényes ok nincs és elrendelte, hogy a bajor horogkeresztet fiatalembert halálánélkül bocsássák szabadon. Vasárnap délelőtt érkezett az ügyészségre a miniszternek ez a rendelete és délben Bauer Ottót már ki engedték a Markó-utcai fogházból.

— 270.000 választó lesz a községi választók névjegyzékében. Budapestest most folyik a községi választók összeírása. Az utóbbi napokban aggodalmat kelítő hírek terjedtek el a polgárság körében, amely szerint különösen a Wolff-párti tagokból álló választási bizottságok a választók óriási számát hagyják ki az új névjegyzékből azzal az indokolással, hogy nem látják elfogadhatón igazolva a törvény által előírt helybenlakást. A Reggel tudósítója ezekre a hírekre vonatkozóan kérdést intézett Városv Gyula tanácsnokhoz, a fővárosi közjogi ügyosztályának vezetőjéhez, aki a következőket mondotta:

— A választói bizottságok működését állandóan ellenőrzöm. Véleményem szerint sikerülni is fog a névjegyzéket a hó végéig elkészíteni s így február 1-én meg lehet kezdni a körszemlét. Azok a hírek, hogy a hat-évi helybenlakás kötelező hiánya miatt a választók óriási száma fog kimaradni a községi választók névjegyzékéből, teljesen légtől kapottak. A különböző kerületekben beszerelt információim szerint legföljebb a választók 10%-a fog kiesni s a legsötétebb számítás szerint sem lesz kevesebb a fővárosi választók száma 270.000-nél. Egyes kerületekben csak 6-8% a kiesés, a legtöbb ott, ahol a lakosság legnagyobb része munkás.

— Tíz hónapig potyázott egy süketnéma a Nyugati pályaudvar vendéglőjében. Vasárnap délelőtt a Nyugati pályaudvar éttermi főpincérének följelentésére letartóztatták Steiner Miklós 35 éves soroksári cipőfelsőrészkesztőt, aki tíz hónap óta állandóan a vendéglőben étkézett, de soha nem fizetett. A cipőfelsőrészkesztő, aki különben süketnéma, nagy ügyességgel és furfanggal hónapokon keresztül félrevezette az étterem két főpincérét. Amikor ugyanis déltájban a szegedi és debreceni gyorsvonathoz beszállás van, olyankor nagy a sietség, az utasok tolongnak a kijárat felé. Ezt a zürzavart használta föl Steiner és az utasok közé furakodva, tíz hónapig minden nap megszokott a fizetés elől. Vasárnap újra megkísérelte ezt, az egyik főpincér azonban észrevette szándékát és megkérdezte kollégájától, hogy fizetett-e már a süketnéma ember? Amikor a fizetőpincér tagadó választ kapott, föltartóztatták a cipőfelsőrészkesztőt, mert rájöttek arra, hogy a tíz hónap alatt egyetlen egyszer sem fizette ki obédjét. A főpincérek kára körülbelül nyolc-tíz millió. Steiner Miklóst előállították a rendőrségre, ahol őrizetbe vették.

— Rablótámadás az utcán. Vasárnap délelőtt a Damjanich- és Hernád-utca sarkán egy 28-30 év körüli fiatalember megtámadta Mayer Armin műsorész feleségét, kikapta kezéből ezüstretiküljét, amelyben 700.000 korona készpénz volt és nyomtalanul eltűnt. A rendőrség keresi a vakmerő utcai támadót.

— Bécsben a lakók vasárnap nagy tüntetést rendeztek. Bécsből telefonálja A Reggel tudósítója: A keresztényszocialista párt azt indítványozta, hogy a lakók védelmére szolgáló rendelkezéseket függeszték föl. Ez ellen a tervek ellen vasárnap nagyszabású tüntetés folyt le. A Ringen mintegy 20.000 főnyi tömeg vonult föl nagy táblákkal, de rendezavarás a tüntetés folyamán nem fordult elő.

— Menekülés az anyagi gondok elől. Munk Armin 54 éves trafikos Akáca-utca 34. szám alatti lakásán beretválva átvágta ereit. Tettenék oka: anyagi gondok. Elettveszéles sérülésekkel a Rókusba szállították.

— Einstein Jeruzsálembé utazik. Berlinből telefonálja A Reggel tudósítója: Einstein professzor az új egyetem megnyitómegnyitására április 1-jére Jeruzsálembé utazik.

— A P. P. Poliklinika február 12-én a Vigadóban zártkörű hangversennyel egybekötött, jótékony célú bált rendez a Poliklinika javára. A hangversenyen Mende Erzsébet énekel. Zsolt Nándor heggedül.

— 5-20%-ig terjedő összeget ad vissza. kézpénzben kizárólag ezen a héten történt vásárlásoknál vevőnek a Fenyves Dezső Rt. áruházainak pénztára. Bővebbet lapunk mai hirdetési rovatában közöl a cég.

Hölgyközönség figyelmébe!

Többévi newyorki tartózkodásból megérkeztem és amerikai

kozmetikai (szépségápolási)

praxismat a mélyen tisztelt hölgyközönség szives figyelmébe ajánlom

Kiváló tisztelettel: **Mme Annie**

Kozmetika a legmodernebb amerikai szisztéma szerint!

A legkényesebb igényeket kielégítő hölgyfodrást!

Manicur! Pedicur!

Kivovics Károly üzletében

VI. ker., Teréz-közt 44. sz.

Az angol ifjuság új élete vad hedonizmus és kemény munka között viharzik

London, január 22.

(A Reggel levelezőjétől.) Soha, még közvetlenül a háború befejezte után sem, kereste és habzsolta Anglia olyan mohón és olyan nekivadultan az érzéki gyönyörűségeket, mint most. Minden szindarab

érzéki problémák

körül forog (ezért van a „Délidő”-nak is olyan nagy sikere Londonban!), minden music-hallban, minden moziban mezelen női testek bábeli tömege villog a néző szemc előtt, minden szállodában hajnalig táncolnak és minden éjjeli klub, minden titkos zuglokál tömve van emberekkel, minden kocsmá zsúfolásig munkásnéppel, mindenki kivétel nélkül mámort és gyönyörűséget keres a sűrű londoni ködben! A legmeglepőbb és legmegdöbbentőbb azonban, hogy mindezek a helyiségek tele vannak

fiatal emberekkel és fiatal leányokkal.

a szombat esti vonatok szászámra hozzák Oxfordból és Cambridgeből a fiatal diákokat és diákasszonyokat, akik sápadtan, karikás szemmel térnek vissza hétfőn reggel a mizsák városába. Ennek a meglepő és megdöbbentő jelenségnek nagyon mélyenjáró okai vannak. Anglia fiatalsága sorsdöntő lelki válságon vergődik most keresztül és a világbirodalomnak, talán egész Európának a sorsa attól függ, hogyan oldódik meg ez a válság.

Anglia éléről eltűntek az öreg emberek.

az aggok hada, az „old set”, ahogy itt hívják őket: Asquith, Grey, Curzon és Lloyd George. A 45-50 éves emberek kerültek előre, azok az emberek, akiknek gyermekkoruk a jó Viktória királynő uralkodásába nyúlik vissza, azok a fiatalok pedig, akik a háború kitörésekor tették be maguk után a gyermekszoba ajtaját, akiknek iskolatársai és jóbarátai száz-ezrével pusztultak el Flandria sárában és ez az egész, sokat szenvedett, kemény, kritikus hajlandósága nemzedék kiülmáradt a parlament kapuján és nem szólhat még bele Anglia életének a vezetésébe. Pedig

ezek a fiatalok egészen más szemmel nézik a világ dolgait,

ezekből az emberekből teljesen és tökéletesen kivesszék a tekintélyek tiszteletét, a vallás páncsai üresen kongó szózatát, váltak számukra és az a rideg társadalmi rend, amely kemény keretek közé szorította az angol-szász népek életét, az ő szemükben üres és értelmetlen tilalmak ragyva tömegévé vált. A mai an-

gol ifjuság nem veszi készpénzük többé az öregek intelmét és tilalmait a törvény és a parancs mögött az érdekek lelki rugóját keresi és kiméltelen önzéssel gázol át mindenben, ami saját egyéni életének az útjába áll. Az a kiutat nem lelő óriási energia, ami e nyughatatlan és vergődő ifjuság lelkében fölgyülemlik,

nekidühödött hedonizmusban

keres vigasztalást. A mai angol ifjuság nem titkolódik, nem bujkál és szerelmi életét egyáltalán nem rejti véka alá. Az angol lapok törvénytörési rovatában egészen meglepő, hogy az ember fiatal lányok vagy fiatal emberek nevével nemigen találkozik. Nős emberek és férfias asszonyok hámbólkirugásai, bujkáló és laprogató szerelmi viszonyai kerülnek ebben a rovatban a világ szemé elé.

Az angol diák, a gépirókissasszony, a clerc, a könyvelő és a munkásleány szabadon és bátran éli a maga életét.

Egy nemzedékkel ezelőtt az, aki az egyház vagy az állam pecsétje nélkül merete volna nyíltan élni a maga szerelmi életét, a helóta, a pária sorsára jutott volna az angol társadalomban. Ma ennek a rideg, biblikus erkölcsi-ségnek nyoma sincsen többé. Wells három utolsó regényében, Galsworthy szindarabjaiban mindenütt a házasságon kívüli szerelem, a fiatal emberek szabad és korlátlan egyesülése áll a cselekmény középpontjában. De nemcsak Londonban, ahol az óriási emberrengetegben végre is könnyű találkozni és egy-két órát vagy napot eltölteni a szerelmeseknek, nemcsak a hétvégi kirándulóhelyeken, amelyeknek a vendégei túlnyomórésben a szabadszerelmek e híveinek a táborából gyűlnek, hanem az angol egyetemi városokban, az angol ipar központjában mindennapos látvány ma már, hogy a fiatalok nemigen unják egymást. Különös és meglepő jelenség, hogy ezek a fiatalok nemigen unják meg egymást. Éveken keresztül dolgoznak egymás mellett hivatalban vagy műhelyben, vagy egyetemek laboratóriumában és ritka eset, hogy megválnának egymástól. A közös munka akkor is együtt tartja őket, amikor a szerelem már erősen lehiggadt. És ez a nemzedék, amely a puritán Anglia legkeményebb törvényein így tultette magát, egy-két esztendő múlva maga alá fogja gyürni azt az öregedő generációt, amely az angol birodalmi politika kissé kopottas tógájába burkolódzva, igyekszik kétségbeesett erőfeszítéssel támogatni Anglia hanyatló feudális rendjének az oszlopaát. (K. D.)

— A nép egységspárti akarata. Ezen a héten fönyilhatott mindazok szeme, akik konykul ragaszkodtak — mert reméljük, már nem ragaszkodnak — a titkos szavazáshoz. A legkompetensebb helyről, az egységes kormányzó-párt ügyvezelő elnöke részéről értesülhetett a közvélemény, hogy a titkos szavazás a Károlyi-rezsim följulását eredményezné és egyenes vonalban vezetne a kommunizmushoz. Almássy László bizonyára hitelesen tudja, hogy mit kíván a magyar nép s ha csakugyan oly türelmetlenül kívánja vissza Károlyit és a kommunizmust, akkor mindenki csak helyes-selheti, ha a nép szabad akaratnyilvánítását a kormány ellenőrzése alá helyezik. Igenis, a nép nyilvánítsa szabadon akaratát, de legyen elkészülve arra, hogy ha helytelenül szavaz, annak következményei lehetnek s azt pedig, hogy mi a helyes szavazás, azt a kormány dönti el. Akkor és csak akkor, ha a helytelen szavazás a szavazóra nézve káros következményekkel jár, csakis akkor lehet a nyílt szavazás orvosság a helytelen szavazás ellen, midőn tehát a nyílt szavazást, mint a helyes szavazás garanciáját állítják be, nyíltan és férfiasan beismerik, hogy a nép akaratnyilvánítását igenis befolyásolni szándékoznak. És ez helyes, mert enélkül Károlyit és a kommunizmust választaná a szabadjára hagyott nép, amely magától sose jönne rá, hogy amikor nem az egységes párt szavaz, akkor mindig Károlyit és a kommunit segíti vissza, s ha egyszer nem lehetséges olyan kormányzati politika, amely Károlyit és a kommunit ne tenné a nép előtt kívánatosná, igazán szükséges legalább olyan intézkedés, amely a népet arra ösztönzi, hogy másképpen szavazzon, mint ahogy az egységes párt elnökének tudomása szerint akarja.

— A diplomaták sem esalhatatlanok. Érdekes nemzetközi szelbámot tartóztatott le vasárnap délelőtt a budapesti rendőrség. Déve György 34 éves párisi születésű, francián és németül beszélő ügynököt följelentette a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank. Déve György pár hónappal ezelőtt került Magyarországra. Hamis okmányokkal fölkereste Chélard Raoul francia kereskedelmi attasét és ajánlólevelet kért tőle, hogy a Kereskedelmi Bank adjon neki rövidebb határidőre 25,000,000 koronás kölcsönt, amíg Danzigból megérkezik a pénze. Chélard attasé azt felelte, hogy csak akkor adhatja ki az ajánlólevelet, ha Robien francia követségi titkár ehhez hozzájárulását adja. Déve eltávozott, majd Robien követségi titkár nevében telefonon fölhiúta Chélard attasét és közölte vele, hogy hozzájárul az ajánlólevél kiszolgáltatásához. Chélard erre kiállította az ajánlólevelet, a Kereskedelmi Bank pedig kifizette a 25,000,000 koronát. Egyáltalán átírtak a danzigi bankhoz, ahol Dévénél állítólag folyószámlája van, hogy utalják át a kérdéses összeget. A danzigi pénzügyintézet ekkor azt válaszolta, hogy Dévénél ott semmiféle folyószámlája nincs. A Kereskedelmi Bank erre följelentette a csaló francia ügynököt, akit vasárnap délelőtt a detektívek előállítottak a főkapitányságra, ahol letartóztatták.

— Megítélte az osztrák bíróság a bécsi magyar követség pénzt, amely eltűnt a kommun bukásakor. Bécsből jelenti A Reggel tudósítója: Mintegy két éve folyt az a pör, az osztrák bíróság előtt, amelyet a magyar állam indított Fenyő Andor ellen, aki a bécsi bolsevista-magyar követség főtisztviselője volt a kommun alatt s aki a kommun bukásakor két börtöndben elszállította a követség pénzkészletét. A két börtöndöt a magyar hatóságoknak sikerült kezükbe keríteniök s ekkor megállapították hogy a börtöndökben 135 millió korona, 331 ezer frank és 100 ezer svájci frank volt s a számadatok szerint a pénzkészletből 2261.232 magyar korona hiányzott. Ezért a hiányzó összegért indított pört a magyar állam Fenyő ellen. A bíróság most hozott ítéletet ebben a pörben. Az ítélet elmarasztalja Fenyő Andort és kötelezi 2220.000 magyar korona és 4232.000 osztrák korona pörköltvé megfizetésére, az idegen valuták értéknövekedését azonban a bíróság nem vette figyelembe.

— A Pethes Imre Társaság vasárnapi emlékünnepe. Gazdag műsoru ünnepély keretében áldozott Pethes Imre emlékének vasárnap délelőtt az elhunyt nagy színesz nevét viselő művészi társaság. Az ünnepélyt Horváth Arpd, a Nemzeti Színház rendezője nyitotta meg, néhány markáns szóval jellemezve azokat a törekvéseket, amelyek szerint a társaság az új művészi generációnak Pethes Imre művészetének szellemében való kiképzését akarja megvalósítani. Nagy Adorján Pethes Imre pályájára vetett kegyeletes visszapillantást, felsorolva néhány jellemző és eddig ismeretlen intimitást a nagy magyar művész életéből. Baló Elemér, a Renaissance-Színház tagja, Ady-verseket interpretált, majd Hevesi Sándor, a Nemzeti Színház igazgatója, a modern művészet szín-padi problémáiról tartott érdekes előadást.

— Szabadlára helyeztek egy letartóztatott tanut. A büntetőtörvénytörés egyik ítélőtanácsa a napokban letartóztatotta Liebermann Miklóst, aki mint tanu szerepelt, de a tanuvallomást megtagadta olyan indokolással, hogy ha vall, akkor rá székelyen hárthatnak. Esztendővel ezelőtt ugyanis Liebermann egy tolvajlás miatt elítéltek 3 évi börtönrre és ezt a büntetést ki is töltötte. Most székely régi tolvajlásairól beszélni és így utólag kérekerült büntetése ügyében nem akart vallani. Szombaton azonban már megunt a fogsgát, önként jelentkezett és most már székelykezés nélkül megtette a vallomását. A bíróság erre elrendelte szabadlábrahelyezését és rögtön ki is engedték a fogházból.

A FŐVÁROSI OPERETTSZÍNHÁZBAN

**PÉNTEKEN,
JANUÁR 30-ÁN
ELŐSZÖR**

HALLÓ, AMERIKA!

**NAGY LÁTVÁNYOS REVÜ
2 RÉSZBEN ÉS
22 KÉPBEN**

SZINRE ALKALMAZTA ÉS RENDEZTE JACK HASKELL

— Mindenki a saját mesterségét folytatja. Aki rendszeresen gyilkol és a ténykedéséért tömlőbe vagy akasztófára nem kerül, aligha hagyja abba ezt a mesterséget, kivált, ha az emberlenség anyagi előnyöket is nyújt számára. Ezt az igazságot a legkiválóbb olasz kriminál-ista írta le 80 évvel ezelőtt és böles megismerését napjaink rendőri riportáza tökéletesen igazolja. Csak Lederer és Kmetyt gyilkos urak példájára hivatkozunk, nem is szólva a többiekéről, az úgynevezett ki nem nyomozott gyilkosságok tetteseiről vagy a kinyomozott gyilkosságok ki nem nyomozott tetteseiről. Lederer és Kmetyt gyilkos urak vadállatok, akiknek ketrechben való tartása úgy az elsőosztályú, mint a másodosztályú állampolgárok eminens érdeke. Ha nem az utolsó, de az első gaztettük után kerültek volna rendőrkézre, ha a Tölgyfa-utcai főhadnagy sorozatos rabló-gyilkosságait megiorolta volna az igazságszolgáltatás, ha „Károlyt, az automobilos banditát”, már öt év előtt a mához hasonló büztelommal keresték volna, úgy már csak rossz emlékkük kísértene. Mig így ők kísértenek. Ma Lederer és Kmetyt, holnap talán a többiek, Britanniások, Ehmann-telepések, akiknek semmi földi hatalom és égi sugallat meg nem magyarázza, hogy miért nem szabad azt cselekedniük ma, ami egykor virtus volt, hazafiasság, sport, szórakozás és vidám, gondtalan kenyérkereset. Hiszen ők régi mesterségüket folytatják, amelyre csak éppen, hogy iparigazolványt nem kaptak...

— Pezsgős éjszakák a Debrecen-fogadóban. Vég István 27 éves földmivest vasárnap délelőtt előállították a főkapitányságra, majd letartóztatták. Vég ugyanis pár nappal ezelőtt a Debrecen-szállóban vett lakást, ott ékezett, pénteken este pedig barátai részére nagy vacsorát rendezett, amelyen 10 üveg pezsgő fogyott el. A földmives budapesti tartózkodásának egész ideje alatt bérelt autót használt, de úgy a szállodában, mint a berautó-fuvarozónál adós maradt. Arra hivatkozott, hogy gazdag dísznökerkedő és rövidesen Havannából nagyobb összeget küldenek neki. A vendéglős nem adott hitelt Vég István szavainak, följelentést tett ellene a rendőrségen, ahol megállapították, hogy Vég már több ízben hasonló szélhámoságokat követett el és hogy most is körözik. Azonnal letartóztatták és ma kísérik át az ügyészre.

— Párisban emelik a lapok árát. Párisból jelenti *A Reggel* tudósítója, hogy február elsőjélt fogva a hírlapok árát példányonként 15 centime-ről 20 centime-ra emelik.

— A rendőrség betiltotta a hadi rokkantak szervezkedő gyűlését. A hadi rokkantak és hadi özvegyek társadalmának jelentős töredéke régóta elégedetlenségrel kíséri a hadi rokkantak egyetlen szervezett testületének: a HADRÓNAK működését. Az elégedetlenség dr. Balassa Gyula rokkant ügyvéd és Gládyi Mihály vezetésével elhatározta, hogy érdekeik megvédésére és jogos panaszok orvoslására új rokkantszervezetet alakítanak; vasárnap délután 3 órára hirdették szervezkedő gyűlésüket az építőmunkások szervezetének helyiségében. Már jóval a kitűzött idő előtt nagy számmal érkeztek a gyűlésen résztvenni akarók, akiknek azonban a terem bejáratánál nyolc tagból álló rendőri készség állotta útját; a rendőrség ugyanis a rokkantak szervezkedő gyűlését betiltotta. Az érkezők az utcán kisebb-nagyobb csoportokba verődve, elkeseredett hangon tárgyalták a betiltó rendelkezést. Legnagyobb részben főlkező, főlábu, mankóra támaszkodó rokkantak és kopított hadi özvegyek alkották a gyülekezetet.

— Branting miniszterelnökből — tárcanélküli miniszter lesz. Stockholmból jelenti *A Reggel*-nek: Branting miniszterelnök egészségi állapota a kormány újraszervezését tette szükségessé. A kormány és a politikai pártok már hetek óta foglalkoznak az újraszervezés módzataival, de megállapodásra csak a legutóbbi napokban jutottak. A megállapodás szerint nemcsak Branting, hanem Thorsson pénzügyminiszter is kiválk a kabinettből, mégpedig szintén egészségi okokból. Branting utóda Sandler, az eddigi kereskedelmi miniszter lesz, de azzal a főtartással, hogy Branting továbbra is mint tárcanélküli miniszter fog szerepelni a fölggyűlés után újból átveszi a kormány vezetését.

— Reformálják a szén- és tüzelfuvarosítást. A Ra- és Szénkiskereskedők Egyesülete vasárnap tartotta évi rendes közgyűlését az Országos Iparegyesület helyiségében. A közgyűlésen a Kereskedelmi és Iparkamarát dr. Kemény titkár képviselte. Reich Bernát elnöki megnyitóját után dr. Nádai Jenő, az egyesület ügyésze, jelentést tett arról a határozatról, amelyet a főváros tanácsa a legutóbbi napokban hozott. A határozat szerint a főváros szigorúan ellenőrzi ezután, hogy fűszer- és ételmi-szerűletekben tüzelőanyag csak akkor árusítható, ha az a behordás alkalmával nem fertőzheti meg az ételműcskéket. Hatás: Lajos jelentette, hogy kiskereskedők akciót indítottak avégből, hogy központi szövetkezetet létesítsenek, amely áruval lássa el a kiskereskedőket.

Mielőtt
**butorszövetet,
matracgrádlit,
paplanszaténokat**
vásárol, saját érdekében tekintse meg
BACK és GERŐ cég
dusan fölszerelt raktárát
Belváros, IV. kerület, Hajó-utca 12-14. sz.

Miért oly drága az élet Budapesten?

Amíg a forgalmi adót nem csökkentik, folyton drágább lesz a megélhetés — Vendéglők és mulatók, amelyek milliárdokat fizetnek

(*A Reggel* tudósítójától.) A szentelen adók alatt nyög az egész ország, amely kinnal és nehezen viseli a roppant terheket. De a legfájdalmasabb a forgalmi adó, mert minden szakértő szerint ez az adó a drágaság főoka, ez az adó drágítja folytonosan a megélhetést, viszont a megélhetés gondjai teszik leginkább elviselhetetlenné az egyéb adók terheit. A forgalmi, vígalmi- és a vele kapcsolatos adók különösen a vendéglők, éttermek, kávéházak, színházak, mulatóhelyek révén drágítják az életet, mert ezek az üzemek a milliárdos adókat természetesen a közönségre hárítják át.

A vendéglők és éttermek adómegeterheléséről Gündel Károly,

a legnépszerűbb pesti vendéglős a következőket mondotta:

— A budapesti vendéglősök nap-nap után súlyosabb helyzetbe kerülnek az abnormis adók miatt. Ha összeadjuk az új adók címén kifizetett összegeket, akkor egyes nagyobb üzemeknél meglepetésszerűen nagy számokra bukkanunk. Az 1924. évben például

a Royal-szállóból és állatkerti éttermem 2.544 millió koronát fizetett be.

Ebből a fényüzési adó 1.945 millió, tehát, ha tekintetbe vesszük, hogy az állami költségvetésben a fényüzési adóból és a forgalmi adóból származó együttes bevételek 117 millió aranykoronával vannak fölvéve, ami mai koronaértékben 1.755.000 millióra felel meg, akkor ennek az összegnek nyolcszázötvenedrészét az én két üzemenem földözi. Ez bizonyítja talán legjobban, hogy

a forgalmi és fényüzési adó elsősorban a vendéglős- és kávéspárt sújtja.

A forgalmi adó fizetésénél legnagyobb sérelmünk az, hogy a személyzetünknek munkabér fejében nyújtott természetbeni ellátás után, sőt a magunk és családjunk élelmezése után is 3%-os forgalmi adót kell fizetnünk. Az én esetemben az 1924. évben

személyzetem és tíz gyermekem után 25.000.000 koronát tett ki csak a forgalmi adó.

— Vígalmi adó címén a fővárosnak 131.000.000 koronát fizettem, azonkívül azonban, ha mulatókat vagy teadélutánokat rendezek termeimben, azok közvetlenül rótták le az adót, ami szintén körülbelül ilyen összegnek felel meg. Pezsgőadóból 41.000.000 koronát fizettem be, a személyzet kereseti adója gyanánt 32.000.000 koronát kiveteltek és még egy fővárosi adóval sújtottak, a világitás után 10%-os, a külföldi kölcsön törlesztésére előírt adóval. Békében a nagyfogyasztó kedvezményt kapott a gázgyártótól és a villanytársaságtól.

manapság a nagyfogyasztónak aránytalanul többet kell fizetnie, mint a kisfogyasztónak,

amit rabulisztikával sem lehet érthetővé tenni. Evenként 30.000.000 koronára rug a külföldi kölcsön törlesztésére fölem behajtott adó. Ez a legigazságtalanabb, mert így azok kénytelenek a külföldi kölcsönből eredő súlyos köte-

— Bécs polgármestere súlyos kritikát mondott a bolsevizmusról. Bécsből jelenti: A bécsi szociáldemokrata párt évi közgyűlésén Seitz polgármester beszámolt a politikai helyzetről és a többi között a következőket mondotta: A világgazdaság a háboru utáni újjáépítés jegyében áll. Erősen szembekerült a kapitalista- és a proletárfölfogás. Ez a harc mindkét fél részéről minden erő latbavetésével folyik. Seitz ezután azokkal a módszerekkel szállt szembe, amelyeket a szocialista elvek végrehajtása során Oroszországban alkalmaznak és a bolsevizmusról azt mondotta, hogy az a szocializmus diszkreditálása.

— Rekonstruálják a cseh kormányt. Prágából táviratozza *A Reggel* tudósítója: A minisztertanács ma a kormány újjaalakításával foglalkozott és elhatározta, hogy az ideiglenesen betöltött közzkatási és postaügyi tárcát végleg betöltik. Habermann néppjöléti és Pecska pénzügyminiszter, akit már régóta alkalmatlannak tartanak erre a szerepre, tárcát cserélnék. Svchla miniszterelnök, akinek súlyos szív-baja van, ma a Délvidékre utazik és távollétében Ciberny miniszter fogja helyettesíteni.

— Autógarázsirózás 700.000, benzín 7000 K. Székely-garázsban: VIII. Práter-utca 44/B. sz. Telefon: József 54-08. Olcsó fuvarok!

**Mágnesyujtó-
accumulator-
javítás**

DÉNES ÉS FRIEDMANN RT
speciális üzemenben
VI, Dessewffy-utca 29. szám
Telefon 89-86

lezettségek nagy részét magukra vállalni, akiknek éjszakai üzemük van, ahol állandóan szükséges a villanyvilágítás, a színházak, mulatók, nyomdák, szerkesztőségek, éttermek és kávéházak. De például az ékszerkereskedő,

aki csak nappal tartja nyitva üzletét, alig pár koronával járul hozzá a külföldi kölcsön törlesztéséhez, mert kevés áramot vagy gázt fogyaszt.

— Az Italmérsi illetékek terén is súlyos adókkal sújtanak. Béliében 1300 korona volt a legmagasabb illeték, most pedig, amióta ezt az adót az államháztartás a főváros részére engedte át, óriási módon fölemelték az italmérsi illetéket. A kivételre jellemző, hogy két üzemen 7500 aranykoronát fizet italmérsi illeték címén, a Royal-szállóból Kis cukrászdámra pedig

700 aranykoronát róttak ki italmérsi illetékül, ugyanakkor, mindén szeszszitalokból az összes bevétel csak 412 aranykorona volt.

téhat alig a fele a kifizetett illetékek. Ezeket a mérhetetlenül nagy adókat kénytelenek vagyunk természetesen a fogyasztóközönségre áthárítani

és ez az oka annak, hogy Budapesten magasak az éttermi árak. Mindaddig, amíg az adókat nem mérséklék, a közönség kénytelen elszenvedni ezt a drágaságot.

De még súlyosabb adókat kénytelenek fizetni a színházak és mulatók. Erre vonatkozóan

Tarján Vilmos,

a Royal-Orfeum igazgatója, a következőket mondotta el:

— Az adókról jobb nem is beszélni. A Royal-Orfeum havonta 120 millió vígalmi, 45 millió forgalmi adót fizet, ehhez jön még 15 millió korona tüzoltódíj, 14 millió korona rendőri engedély és 4 millió korona a 10%-os világitási különadó címén.

Az Orfeum tehát havonta körülbelül 200 millió korona adót fizet.

A Papagálymulató a jegyek, sőt még a ruhatár után is 30%-os vígalmi adót fizet, ami havonta 35 millió korona, a rendőri díj 14 millió, a 25%-os fényüzési adó 126 millió, a pezsgőadó 40 millió, italmérsi illeték címén pedig 4 millió koronát fizetünk. Ezen a több, mint havi kétszázmilliókoronás adómegeterhelésen kívül minden egyes záporameghosszabbításért 850.000 koronát vagyunk kénytelenek fizetni. Havonta tizenháromszor élünk az ötórás zárórával, tehát újabb 11 millió koronát fizetünk havonta a rendőrségen. Ha ezeket az adatokat összeadjuk, akkor kiderül, hogy a kereseti adón kívül

a Royal-Orfeum és a Papagály például évente több mint 5 milliárd adót fizet.

A súlyos adókon kívül nagy megterhelést jelent nekünk annak a személyzetnek a fizetése is, amelyet csupán azért tartunk, hogy ezeket a nehéz, komplikált adókat könyvelni és nyilvántartani tudjuk. Ma már az a helyzet, hogy a nagyobb vállalatok magántisztviselői az állami hivatalnokok, közzisztviselők munkáját végzik, nyilvántartják az a terfélé adókat.

Bebizonyosodott

hogy nincsenek jobb és izletesebb konzervek,
mint az

EXCELSIOR CEMEGE-KONZERVGYÁR RT

gyártmányai:

Libamájpestétom, libamáj-
kréme, nyulgerinc,
nyulkréme, töltött paprika

Spárga, zöldborsó, zöldbab,
paradicsom, champignon-
gomba

Eper, málna, ribizke, sárga-
és őszibarack, ringló, cse-
resnye, meggy, körte, stb.
Jamek és kompótok

Kaphatók
minden jobb fűszer- és csemegeüzletben

GYÁRTELEP: VII, PILLANGÓ-UTCA 12
(TELEFONSZÁM: JÓZSEF 74-17)

Hogyan születtek a békebeli pesti milliók

I.
Hunyadi János

A nagy vagyont az apró véletlenek szülik. A tudat és a szándékosság akkor is hiányzott, amikor a Fuggerak vagy a Rothschildok születtek, csak az ösztön dolgozott, meg a szerencsés véletlenek halmozódtak. A Forgáchok vagyona sem lett volna akkora, ha szerencsés ösük véletlenül nincs jelen Zách Felicián ur ismert afférjánál. A vagyonszerzés titka, ugyilátszik: akcióba lépni ott, ahol az ösztönök sugnak, a Véletlen dolgozik és Szerencse önagysága mosolyog...

*

Az öreg Saxlehner András Óbudáról került Pestre, a család régebbi eredete gúlyszász óbudai homályban, nevük után itélve, szász telepeselek lehetnek a nagy királynő idejében. Saxlehner Andrásnak posztókereskedése volt a Váci-utcában, fekete parasztpozsztót (frutt leginkább, amiből ezüstgombos mándlit csináltak a budaörsi és általában a Buda-környékbeli sváb parasztok). Ezek voltak a legjobb vevői Saxlehner Andrásnak, aki okos, érdekes, szimatoló, érdeklődő, extravaganciákkal megvert vagy megáldott ember volt. Különöskézésére vall, hogy a posztósboltot a „Fekete kutya”-hoz címezte, hasonló elkeresztelés pedig posztósboltokkal kapcsolatban nemigen volt divatos abban az időben. A „Fekete kutya” jól ment, verte a konkurenciát, mert Saxlehner András készpénzért vásárolt és hitelbe adott. Már az egyik is elég lett volna a békés, csöndes, bizonyos gyarapodáshoz, a kétfő együtt alaposan megnövelte a Saxlehner-vagyont. Akiknek hitelezett, a budaörsi és környékbeli sváb kisgazdák, jó pénz voltak, arafás, szűret vagy vásár után rendszeren és pontosan fizettek, aszerint, amint arattak, szüreteltek vagy marhát hizaltak. Az aratásokkal és a szüretelésekkel ritkán volt akár a legkisebb fönnakadás is, egyszer csak azonban kezdtek pénz nélkül, siránkozva jelentkezni az állattartó, állattenyésztő gazdák Saxlehner Andrásnál. A derék svábok nagyon el voltak keseredve:

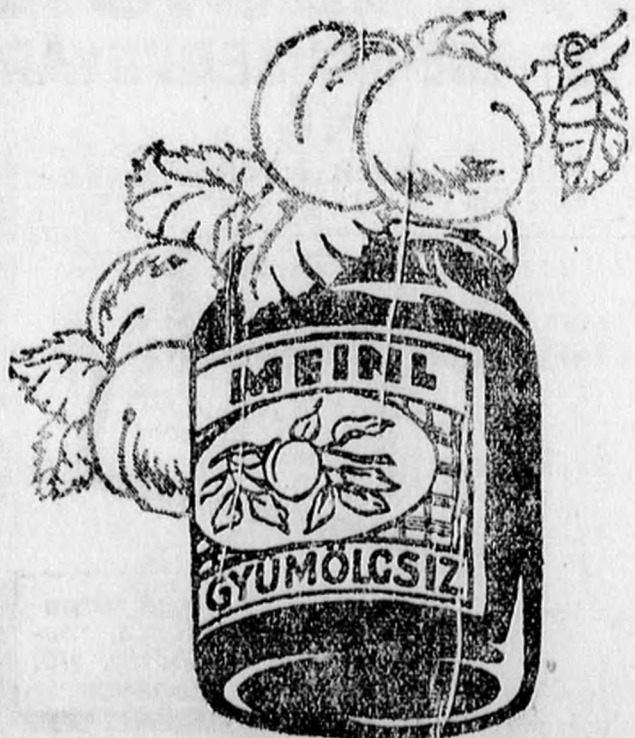
— Nem hisznek a marhák, az ördög tudja, mi van velük. Csupa csont meg bő, valamennyi, a fű kövér pedig, esznek is eleget, csak minden kiszalad belőlük.

A nagy sváb kesergés a zsebet érintette ugyan Saxlehner Andrásnak, de az agyát kezdte érdekelni, izgatni.

Egy öreg sváb kisütötte, hogy alighanem a vízben lehet a hiba, források vannak a réteken, ahová a marhák legelni járnak, ezekből a forrásokból isznak és ezért nem tudnak meghízni.

Az öreg Saxlehner — pár fontja uszott is az állattartó sváboknál — fölszedelőzködött és kirándult megnézni ezt a csodát. Maga is szenvedő alanya volt annak, amit az a furcsa víz állítólag gyógyított, illetve okozott, ivott a források vizéből és — bocsánat! — a hatás nem maradt el. Azért volt viszonylag tudáskereső, furdalt ember Saxlehner András, hogy ennyivel be ne érje.

Megvette, azaz csak lefoglalta az összes réteket.

LEGFINOMABB
GYÜMÖLCSBŐL

ahol ezek a források kibuggyantak, még a környéken is lefoglaltott vagy harminc holdat, állítólag

több mint másfélezer forintjába került

ez a vakmerőség, azután fölkereskedett és elment a császár városába a furcsa forrásvizet — vegyelemesíteni. Akkor nem így hívták, de ezt csinálta. A kémikusok szakértő véleményéből azután megtudta Saxlehner András, hogy jó interest kapott azért, mert a budaörsi sváboknak hitelbe adta a fekete posztót és azok nem tudtak fizetni neki, mert a marhák sehogysem akartak meghízni. A források területre csőszkunyhót emeltetett és

a források vizét sváb asszonyok nagy kökorsókba merítették és széthordták Budára meg Pestre. Egy pintes üveget teleöntöttek négy krajcárért.

Disznóölések idején, karácsony táján, a gyomorrontások szezonjában bizony megtörtént, hogy az összes pesti négykrajcárosok odavándoroltak a Váci-utca, a „Fekete kutya”-hoz. Megtörtént, így beszéltek legalább a régi Pest vidám krónikásai, hogy karácsony havában egész Pest a Saxlehner-boltba járt aprópénzért.

*

Nem volt azonban többé nyugovása Saxlehner Andrásnak. A posztósbolt már nem érdekelte, minden idejét kezdte a furcsa források szentelni. Volt egy könyvelője, nagy adámesutkás, girhes Buchhalter; az meg csak furdalta, biztatta, valósággal erőszakolta, hogy arany bugyog a budaörsi forrásokból, ki kell használni ezeket az aranyréteket. Saxlehner Andrásnak azután már nem is kellett több, mint ez a kis biztatás, egyszerre csak eltűnt a kőorsós, svábasszonyos kis üzlet és megszületett az üveges, ládás naggyüzem, szinte egyik napról a másikra és a budaörsi keserűvíz elindult világhódító útjára. Mert Hunyadi János csak a törököt verte meg, de a Hunyadi János az egész világot meghódította. Nem tréfa ez, nem túlzás és nem is reklám: é század elején már a

Ferenc József-földtől egészen a délsarki expedíció legdélibb pontjáig mindenütt tudták, hogy mi az a Hunyadi János?

Miért Hunyadi János? Kérdés, amelyre nincsen felelet. Miért éppen egy olyan hadvezér, aki soha életében meg nem futott, részese volt abban a szerencsében, hogy róla nevezték el a legjobb és legnépszerűbb keserűvizet? Erről két verzió kering. Az egyik szerint a könyvelő fia éppen Hunyadi Jánost tanulta az iskolában, amikor azon töprengtek az öregek, hogy miként nevezzék el a keserűvizet, mert nem lett volna méltó a „Fekete kutya” gazdájához, ha kellenél el nem keresztelik. A másik verzió szerint Saxlehner András nagyon szerette Hunyadi Jánost, az öreget érdekelte a numizmatika is és a kis gyűjteményének legritkább és legértékesebb darabja egy aranyforintos volt, amelyet Hunyadi János veretett. A két verziót csak följegyeztük, mert szinte hozzátartozik a Saxlehner-vagyon születésének történetéhez, nem tartják azonban lehetetlennek, hogy a két verzió közül igaz egy — harmadik.

*

Amerikában egy ember a dollárok ereit keresi meg azzal, hogy az övé a Hunyadi János név joga. Ez az élelmes és tuléhes amerikai ugyanis, amikor a háború alatt az idegen, ellenséges alattvalók vagyont lefoglalták Amerikában is, hogy segítsen Saxlehner amerikai képviselőjén, átvette tőle a képviseletet, ő lett az Unióban a Hunyadi János. Amikor pedig véget ért a háború, a kitűnő yenki ragaszkodott a Hunyadi Jánoshoz és az amerikai alsó bíróságon meg is nyerte a pört, az első ítélet szerint egyedül őt illeti meg a jog, hogy Amerikában Hunyadi János név alatt keserűvizet hozzon forgalomba. Terjeszt is szorgalmasan valamely mesterséges italt, amely azonban sehog-

sem tud népszerű lenni Amerikában, ahol az igazi, a valódi Hunyadi Jánost reklamálják. Nagy üzlet, hatalmas érték és talán egy kicsit jótétemény is a Hunyadi János, amely a legfurcsább, legvéletlenebb véletlenből született. Mert nincs naggyüzem, nincs világhír, nincs Saxlehner-palota az Andrassy-uton, nincs óriási vagyón budaörsi szőlőkben, sashegyi telkekben és ezer más stabil vagyonekben, ha két emberöltővel ezelőtt néhány budaörsi sváb házsnak indult tinója nem iszik a budaörsi keserűvizet.

Radnóti József

— Olcsóbb lett a szanatóriumgyógykezelés. Sok oldalról, különösen tisztviselők és orvosok részéről nyilvánított óhajnak tesz eleget a „Magyar Magángyógyintézetek Szövetsége”-nek szanatóriumi szakosztálya, amikor elhatározta, hogy a budapesti szanatóriumok, és pedig a Batizfalvy-féle szanatórium, a Fővárosi Fásor-szanatórium, a Grünwald-féle szanatórium, a Hűvösvölgyi Parkszanatórium, az István-ut szanatórium, a János-szanatórium, a Liget- és Park-szanatóriumok, a Pajor-szanatórium és a Siesta-szanatórium olcsóbb magánklinikai osztályt létesítenek a teljesen szabad orvosválasztás elve alapján. Ezen osztályon a napidíj 140.000—150.000 korona, amely összegben a teljes ellátás (fűtés, világítás, kiszolgálás stb.) bennfoglaltatik. Ezenkívül teljesen önköltségen számítják föl a szanatóriumok az elhasznált kószereket, anyagokat, gyógyszereket. Ilyen módon mindenki saját maga választott orvossal kezelteheti magát, kórházi áron, a neki megfelelő milliőben, és szanatóriumi ápolásban, élelmezésben részeseül olyan összegért, mint amennyit a klinikák, kórházak külön szabadban kellett eddig fizetni. Így például egy vakbél-gyulladás 8 napi kezelése, az összes szanatóriumi költségekkel együtt (műtőterem, kószerek stb.) 2.000.000 koronából teljesen kitélik. Egy másik példa: vese-, gyomor- vagy szívbeteg 2 hetes gyógyítása, minden kezeléssel együtt, körülbelül 2.500.000 koronába kerül. A mai lakásvíznyomok között oly nagy gondot okozó szülés szanatóriumi gondossággal és így a legnagyobb biztonsággal ilyen kereteken belül elintézhető. Ez az elhatározás nemcsak a középosztályra fontos, hanem Budapest idegenforgalmának is nagy elősegítője lesz, mert az elszakított területeken lakók is csakhamar tudomást szereznek erről és ezentul nem panaszkodhatják föl, hogy a budapesti gyógykezelés drága, mert mindenütt, még a bécsi szanatóriumokban és a klinikákon is jóval többbe kerül.

Magyar Színház

A szezon
leghatásosabb drámája

ALTONA

Irta Fazekas Imre

P. Márkus Emilia

Bajor Gizi

Csontos Gyula

f ö l l é p t é v e l

Belvárosi Színház

A szezon
legszellemesebb komédiája

Fej vagy irás

Irta Lakatos László

Titkos Ilona

Törzs Jenő

Mészáros Giza

Kertész Dezső

f ö l l é p t é v e l

Nápoly-Palermóba

Január 31-én indul

Triestből

„Martha Washington”

óceánjáró luxusgőzös

Mérsékelt jegyárak, a hajón napi ötszöri étkezés, francia konyha

Fővilágosítással szolgál

Cosulich Triesti Hajózási Társaság

VII, Thököly-ut — Telefon: József 14-13

SODORJON JANINA PAPIRT

KÖZGAZDASÁG

Bud pénzügyminiszter kijelenti, hogy július elseje előtt szó sem lehet a szorzószám leszállításáról

Részletesen nyilatkozik A Reggel-nek a takarékosági bizottság működéséhez fűzött reményeiről és Mr. Smith főbiztos betegségéről

(A Reggel tudósítójától.) A Lakók Szövetségének vasárnapi nagygyűlése — ha föl nem osztatják — határozati javaslatban követelte volna a kormánytól, hogy

a házbérterhek csökkentése céljából szállítsa le az indokolatlanul magas tizenhétézres szorzószámot.

A Reggel munkatársa ezzel a követeléssel kapcsolatban fölkereste

Bud János

pénzügyminisztert, aki a következő fontos kijelentéseket tette:

— A szorzószám leszállításának kérdése szoros összefügg a költségvetéssel és a szanálási akcióval, ami azt jelenti, hogy a megoldás nem csupán a magyar kormánytól függ. Annyi bizonyos, hogy mindaddig, amíg a szanálási program végrehajtása során teljes biztosítékot nem kapunk abban az irányban, hogy az állam bevételei fődőzni fogják a kiadásokat, még csak beszélni sem lehet a szorzószám leszállításáról. Bármilyen oldalról sürgessék is meg tehát a szorzószám leszállítását,

szó sem lehet arról, hogy erre az intézkedésre még ebben a költségvetési évben — vagyis július 1-je előtt — sor kerülhessen.

Munkatársunk most az iránt érdeklődött, megfelel-e a valóságnak az a hír, hogy

a takarékosági bizottság

a drágaság enyhítésének kérdésével is hivatott lesz foglalkozni.

— A takarékosági bizottság hatásköre — válaszolta a pénzügyminiszter —, nem fog kiterjedni a drágasági kérdés megvitatására, mert

főadata mindössze az lesz, hogy az állami költségvetés terén elérhető megtakarításokat állapítsa meg.

A bizottság egyébként még e héten megtartja első ülését és nyomban meg is kezdi működését.

Akadnak olyanok, akik kifogásolták, hogy a bizottság élére a pénzügyminiszterium egyik államtitkára került, de ezt az intézkedést eléggé megmagyarázza az a körülmény, hogy

a takarékosági bizottság és a pénzügyminiszterium között szerves kapcsolatnak kell lennie.

Vértessy államtitkár szakértelme és munkabírása egyébként garanciája annak, hogy a bizottság munkájának irányítása az ország javát fogja szolgálni, de a bizottság tagjainak összetétele is olyan, hogy feltétlenül nagy reményeket fűzök működéséhez és meg vagyok győződve arról, hogy feladatát közmegnyugvásra fogja megoldani.

Mr. Smith népszövetségi főbiztos gyöngékedésével kapcsolatban a következőket mondotta Bud miniszter:

— Végzetlenül sajnálom, hogy egyes sajtóorgánumok a leginkább legkevésbé híreket közölték a főbiztos ur betegségével kapcsolatban. A meghatározottabban kijelentem, hogy

a főbiztos ur távozásáról szóló hírek teljességgel alaptalanok.

Egészsége máris tökéletesen helyreállt és február elején Bethlen miniszterelnökkel együtt el fog utazni Genfbe, hogy résztvegyen a Népszövetség pénzügyi bizottságának ülésén. Genfi utjáról visszatérve, újból átveszi hivatalát.

A pénzügyminiszter végül közölte munkatársunkkal, hogy a cukorvám megállapításáról e héten lesz döntés és folynak a munkálatok a tőzsdeadó leszállításának ügyében is,

bár egyelőre még az sincs tisztázva, hogy az erről szóló intézkedés rendelet vagy törvény formájában lép-e majd életbe. Mindezekről a kérdésekről Bud miniszter részletesen fog nyilatkozni a költségvetés általános vitáját bezáró beszédében, amelyre csütörtökön vagy pénteken kerül a sor.

Chorin Ferenc

Vezér volt: erre a tisztre nem az ő kora, nem éveinek számapredesztinálta, hanem alakját korából, a közelmúlt s jelenből kiemelkedő egyénisége. Vezér volt a redős munka, a közgazdasági élet földjén, mert fölülről tekintette át ezt a területet, olyan magasról, ahonnan egy szempillantással befogta a szomszéd táblákat s a magyarság egész nagy mezejét, sokmillió szántóvetőjével együtt. Ez az egész nagy határ, maga az ország, a magyarság, a politika, a közélet: ez volt Chorin Ferenc munkatere, Chorin elemi iskolás gyerek, amikor a szabadságharcot leverik. Fialtal jogász, az első, erős, maradandó, de már kritikai szűrőn átbocsátott politikai impressziók befogadója, amidőn Széchenyi maga kezével kioltja életét s az egész nemzet szívébe fogadja a magyarság ősi problémájának mártírját. Chorin Ferenc végig annak a kornak ifja maradt, amely a vérről megpecsételt hit példáit tisztelte eszménykép gyanánt. Világszemlélete, izzó magyarsága, a haladás, fejlődés, előrejutás utának keresése s a jónak fölismert intézményekhez való ragaszkodás; messzi, nagy célok kitűzése s lelkes érdeklődés a nap minden aprónak látszó eseménye iránt; a hatvanas évek nagyszerű iskolájának ifjait mulatták Chorin Ferenben, még akkor is, amidőn eleven, szürke szeme már nehezen követte a betűt, de företlen, friss, rugalmas elméje szakadatlanul figyelte az eseménydus idők legapróbb változásait is. Politikai pályájának fénykora a szabadelvű párt virágzásával esik össze, de ennek független csoportjában állott, Szilágyi Dezső és a régi Andrássy Gyula oldalán. A közgazdaság, amely ettől kezdve nagyobb mértékben foglalkoztatta, az ő szemében nem más, mint az ország javára folytatott politika. A gazdasági függetlenséget Chorin a boldogabb, nagyobb Magyarországgal

korában épp oly elválaszthatatlannak tartotta az állami élet teljességétől, mint amidőn élete végén megérte a katasztrófát s ennek elviselésében is példát mutatott. A mai nemzedéktől Chorin Ferenct nem öregsége, hanem ellenkezőleg, ifjúságának épen megőrzött hite, a magyarság herosi korából hozott ideálok rendületlen tisztelete választotta el. Egy jobb kor emelte piedesztálra szemléltette a világot s innen irányította azok nagy taborát, akik benne vezérüket, mesterüket tisztelték és siratják. (Lengyel Géza)

× A magánfogalomról, ami nincs. Vasárnapi magánfogalom — szinte anachronisztikusan hangzik e szó — sem Budapesten, sem Bécsben — amint ottani tudósítónk jelenti — nem volt. Mindenütt üzletlenség és némaság. Ehhez, persze, hozzájárul a közeledő ultimo, amelynek fenyegető árnya megfekszik a piacokat.

× Bőrgyár hazafiságból. A Vilonyai (azelőtt Neugebauer) Bőrgyár Rt., amelyet a „Duna Lloyd” hazafiságból alapított, a kurzusvállalatok közül való. Már úgy volt, hogy a Vilonyai — sok részvényvásárló kísérember főnkretétele után — követi sorsában a „Duna Lloyd”-ot. A napokban azonban egyszerre csak lázasan keresni kezdtek a Vilonyai-részvényeket. E föltűnéskeltő jelenségnek érdekes oka van. Ugyanis, amikor a Duna Lloyd fizetésképtelen lett, továbbadta a kezében levő Vilonyai-részvényeket. Ezek jelentékeny része egy csoport kezébe került, amely dr. Rainprecht Antal képviselő vezetésével kezébe vette a vállalat ügyeit. Az új igazgatóság a múlt év decemberében a közgyűlés elé terjesztette az előző igazgatóság működéséről a lesújtó szakértői véleményt. A közgyűlés nem adta meg a fölmentvényt az alapítók által kinevezett igazgatóságnak és fölügyelőbizottságnak, hanem kimondta, hogy megteszi a törvényes lépéseket a lemondott igazgatóság vagyoni és büntetőjogi felelősségrevonása iránt. A társaság kárát a szakértők 1½ millióra becsülték. A felelősségrevonás híre a régi igazgatóság és az alapítók most mindent elkövetnek, hogy a vállalatnál újra pozíciót szerezzenek. Izgatottan igyekeznek vásárolni a részvényeket, levelezőlapokat küldtek szét Hefty Richárd és Neugebauer hazafias üdvözléssel s fölmörülésre szólították föl a régi részvényeseket, persze anélkül, hogy közölnék velük a bajokat. Heftyék azt ígértek a levelezőlapokon, hogy egy hazafias csoport 1500 millió koronát ajánlott föl nekik a vállalat céljaira. Ezzel a trükkel lett most keresett papír a Vilonyai. Egyébként érdekes, hogy a felelősségrevonott igazgatóság és fölügyelőbizottság tagjai között egy a politikai, mint a közgazdasági életben is nagyon ismert nevek szerepelnek. Így Héjji Imre, Alföldy Béla, Rubinek István képviselők, Metzner Tibor, Halbritter Károly, Szatmáry-Király Pál, Csikvándy Ernő földbirtokosok, Sávolgy János nyugalmazott altábornagy és mások.

TEA A CSALÁDBAN

TEASKANNIA
VÉDJÉGYŰ TEA
„Tartalomdús”
AZÉRT LEGOLCSÓBB ÉS EGYBEN
LEGFINOMABB TEA A HASZNALATBAN

Cipőüzlet eladó

berendezéssel együtt. 35 éves vevőkörrel, csokely házbérel. Mindenre alkalmas. VIII. Örömvölgy-utca 24. sz. alatt

REMA

gyors számológép
a technika csodája

Kizárólagos
vezérképviselő: **BIRÓ ÉS ECKSTEIN**
Telefon: 126-06, 46-25 V, Vörösmarty-tér 3

14 Salamander

CIPŐ OCCASIONAP

Az elismert világhírű minőségben

JESCO

VII, Erzsébet-körút 36. szám
IV, Kecskeméti-utca 19. szám
IV, Kossuth Lajos-utca 2. szám

SALAMANDER

VI, Andrássy-ut 37. szám
Szeged, Kárász-utca 6. szám
Debrecen, Plac-utca 22. szám

Hát Párisban már mindenki magyar?

Páris, január 22.

(A Reggel rendez párisi munkatársától.) Az Opera-tér Páris szíve. Ami itt folyik, az már nem is forgalmi zavar, hanem a közlekedés teljes csődje. A zaj fülsiketítő. Tömött, hosszú sorokban vánszorognak — mert gyorsan itt nem lehet menni — az autók. És a fölvonulás egyre tart, már 15 percig állok az egyik oldalon és nem tudok átmenni a másikra. A rendőr még nem nyújtotta föl a botját. Könyörögve fordulok a forgalmi biztoshoz: „Alítsa meg kérem a forgalmat, rendezem van a tulsó oldalon és le fogom kényszeríteni.” Majd megindulok a bizonytalanság, azaz a tulsó oldal felé. Az autók között kerülni és elhagyom a gépeket; az ember ugyanis Párisban gyorsabban ér célhoz gyalog, mint autón. Egy ismerős hang szól ki rám hatalmas amerikai autóból: „Szálljon föl, elviszem egy darabon.” Párisban élő magyar ékszerész volt. Ránézek a 80 lóerős hatalmas gépre: „Köszönöm, sokkal szelídebb a dolgom, semhogy autóba üljek...”

Dél. Üzletek, bankok, nagy áruházak és divatszalonok csak úgy öntik magukból az embereket. Megjelennek a midinettek. Elegánsak, csinosak, parfümök és vidámak. Kurta, bő szoknyákban, kivágott cipőben és természetesen selyemharisnyában korzóznak. Csoportosulás. A midinettek körülvettek az Opera közepén két nőt, akik értelmetlenül és ijedten bámulnak a körükön fonódó gyűrűn. „Mit akarnak tőlünk?” — kérdik a legtisztább Budapest V. kerületi francia kiejtéssel. Hamar kimagyarozódik az affér. A pesti hölgyek kis lábait otromba hócipőbe voltak bújtatva, a midinettek pedig még nem ismervén ezt a szörnyeteket, körülállták őket.

Ha a Szent Mihály-uton átmegegyünk Budára, mert mi magyarok csak így hívjuk a Szajna balpartját, a Quartier Latin kelles közepében vagyunk. Ady is megénekelte ezt az utat, ahol nem lehet két lépést tenni, hogy az ember magyarba ne ütközzék. Estéknél magyar diákok raja korzózik széles járdáin és hangos tréfájukkal telik meg az utca. Multkorában a Luxembourg-kert előtt véletlenül a lábára léptem egy ismeretlen urnak. Mentegetőzőm. „Semmi baj” — válaszolja magyarul a világ legtermészetesebb hangján. — Honnan tudja, hogy magyar vagyok? — kérdelem esodálkozva. „Itt, kérem, mindenki magyar!” — szólott és a Rákóczi-marsot füttyörészve távozott.

A szín: ujságkioszk. A világ minden lapjával teleaggatva: Kínai ujság, görög folyóirat társaságában. Babel. Legutolsó párisi divat színtől öltözött fiatalember az ujságnévvel pörösködik. „Ma szerda van és még nincs A Reggel-e?” „Még nem érkezett meg A Reggel” — mert így ejti ki a néni —, pedig mindenki azt keresi... (védekezik az elárusítónő). „Ott egye meg a...” — szólal meg az elegáns fiú. De ezt már magyarul mondta.

Páris az amerikai bárók Eldorádója. Több itt a bár, mint Amerikában. A legkülönbözőbb színű, szagu és ízű italokat szolgálják föl. Egy polc roskadásig legfantasztikusabb (üvegekkel): Ez a „Mixer” — magyarul a keverő — birodalma. Ő keveri, törli, kutyvasztja az italokat. E műveletet, mint egy misztikus

vallásos szekta tagja, szertartásosan és kellő ünnepélyességgel végzi. Egy ismert párisi magyar színházigyűzővel fölkapaszkodunk a bár előtt álló székekre és egy Amoureuse — szerető — című mérget rendelünk. A mixtler félelmetesen gőzölgő nedvet főz, közben a mellettünk ülő amerikai elmond egy hosszú wild-west-történetet. Mi pesti színésznőkről beszélgetünk. Egyszerre csak zamatos szegedi kiejtéssel megszólal „az amerikai” mixtler: „Azért mégis csak Varsányi a legkiválóbb művésznő!”

Egyik házon a következő fölirást olvasom: MAGYAR FOGÁSZ fájdalommentesen húz, legújabb módszerekkel, garancia mellett plombál, aranykoronákat készít. Nem mentem föl.

A Quartier Latin mellett van a Montparnasse, a művészet negyede. Ott van a Rotonde-kávéház. Alig járt itt újságíró, aki meg ne énekelte volna. Mi, magyarok, titkos népszavazással bekebelezhetnénk ezt a területet. A magyar művészek és újságírók találkozóhelye a Rotonde. A hivatalos nyelv, persze, a magyar...

A neves pesti színész fiával történt. Tanulmányuton van itt és még nem ismerős Páris térképével. Egy utcát keresett, összeszedte tehát egész nyelvtudását és megállított az utcán egy komoly, szakállas urat. „La Rue Vaugirard?”, kérdezte. „A harmadik utca balra”, hangzott magyarul a válasz.

Sok magyar vendéglő van Párisban. Mind jó üzlet. A kiszolgálók is mind magyarok. De a vendégek között külföldiekkel is találkozunk. Kapni magyar gulást, töltött káposztát, almásrést és más hazait. A különbség csupán az, hogy minden olcsóbb, mint Pesten...

Páris tényleg olcsóbb, mint Pest. Multkor találkoztam egy pesti tókepénzzel. A szokásos üdvözlő és kérdések után: „Olyan nehéz ma az embernek kamataiból megélni Pesten, ki-jöttem ide, hogy pénzt spóroljak...”

Egy francia barátom panaszkodik, hogy Párisból eltűntek a párisiak. „Képzeld — meséll nekem —, a taxikok nem ismerik Páris. Tegnap beülök egy autóba és miután tüzetesen megmagyaroztam, merre menjem, megkérdeztem soffitörőmet, hogy hová valósi. Valami Békészá-bát mormogott. Kékszékszá? Az ön geográfiai ismereteit hívom segítségül, hogy kiderítsem, hol van ez az exotikus ország.” En, persze, csak mosolyogtam, mert megértettem, hogy Békészá-báról van szó.

Van egy gyár — a világhírű Renault-autógyár —, ahol nem kevesebb, mint 5000 magyar munkás dolgozik...

A Rue Lafayetteen egy ékszerész-kávéház. Itt magyar tudással is érvényesülni lehet. Igaz, hogy a kávéházban franciák is találhatóak...

Nagy csoportosulás a Szajna egyik hidjánál; valaki a vízbe ugrott. Senki sem akar utána ugri, januárban a Szajna is hideg. Végre egy merész ember elhatározza magát és a habokba merül. Az életmentőnek nagynehezen sikerül elérnie a már fuldokló öngyilkost. A közönség tapsol; a vízben pedig a következő diskurzus folyik le az öngyilkos és az életmentő között: „Ma megint sokáig hagytál a vízben, noha jól tudod, hogy milyen hideg van!” „Siess inkább — válaszolja a nemes életmentő —, kezdjük a gyűjtést, mielőtt még széjjeloszlanak az emberek.” Talán mondanom sem kell, hogy a beszélgetés magyarul folyt le...

Tehát, amint látjuk, Párisban mindenki magyar. Csupán azt felejtettem el hozzátenni, hogy vagy 60.000-en vagyunk. Igaz, hogy ez a duplájának számít... Pallós István

Huszár Károly

azt indítványozza, hogy minden választónak két szavazata legyen Ujabb tervezet a választójogi elleni étek kiküszöbölésére

(A Reggel tudósítójától.) Ma már megállapítható, hogy a miniszterelnök Vázsonyi Vilmos-sal és Peidl Gyulával való tanácskozása, amelyet Zsitvay Tibornak, a nemzetgyűlés alelnökének lakásán tartottak meg, egyetlenegy lépéssel sem vitte előbbre a pártközi béke megteremtésének ügyét. Zsitvay alelnök ezzel befejezték is tekinteti akcióját és

helyette most a Ház másik alelnöke, Huszár Károly készül arra, hogy a választójogi ügyében megegyezést hozzon létre a kormánypárt és az ellenzék között.

Ezzel az akcióval egyes lapok helytelen beállításban foglalkoztak és éppen ezért magához

Huszár alelnökhöz

fordultunk fölvilágosításért, aki A Reggel munkatársának a következőket mondta:

— Csakugyan foglalkozom azzal a gondolattal, hogy előterjesztést teszek új módszer szerint való listás szavazás bevezetésére. A költségvetési vitában a belügyi tárcához fogok hozzájárulni és beszédemben kitérjek dem az új választójogi kérdésre is. Ugy tervezem, hogy a kerületenként való választásnak megtartása mellett országos listajogot is lehessen állítani, vagyis

bizonyos számú mandátumot titkos és listás szavazással töltünk be.

Ilyenformán azután minden egyes választónak két szavazata is lenne. Az egyik szavazat a választókerület jelöltjére, a másik szavazat valamelyik országos listajogra esnék. Tervezem részletei olyanok, hogy véleményem szerint

ezt a megoldást a nemzetgyűlésnek majd minden pártja örömmel fogja fogadni.

Huszár végül kijelentette, hogy ettől a tervezettől függetlenül ezidő szerint semmiféle olyan tárgyalásról nem tud, amely újabban indult volna vagy indulna meg a pártközi béke megteremtésére.

Az új olcsó vámiarília lehetővé teszi Önnek az osztrák áruk előnyös behozatalát

VIII. bécsi nemzetközi vásár

(Tavaszi vásár 1925 március 8—14-ig)

Egy választék 16 külföldi állam gyártmányában

120.000 bevásárló közül 70 államból 25.000 külföldi

Jelenős ármérséklet az osztrák vasutakon

Határátúépés 15.000 o. k-ás (0.25 dollár) utlevéltvízumbélyeg előzetes megváltása ellenében

Fölvilágosítást nyújt a

Wiener Messe A.-G.

Wien VII.

és a tiszteletbeli képviselők Budapesten:
Ausztriai követtség, V. Akadémia-utca 17
Schenker & Co., V. Nador-utca 26
Liszt Gy. A., V. Vilmos császár-út 12
Idegenforgalmi és Utazási Vállalat Rt., V. Vigadó
Angol-Magyar Bank Rt. Rákja, I. Gellért-tér 1
Angol-Magyar Bank Rt. Rákja, VII. Erzsébet-körút 43-45

MŰBUTOR

ALAP. 1905

LAPIDES

RÓZSA-UTCA 72

IRODABERENDEZÉS

Állandó butikkiállítás egyszerű lakberendezésekből is

**Marmon
Packard
Itala
Studebaker
Berliet**

Elsőrendű elegáns személyautókat, valamint Itala, teherautók állandó gyári le-Berliet rakata. — Mindenemű autókalkatrészek és felszerelési cikkek. Gyári javítóműhely és carrosseria-gyár. Garanciális munkákat elvállalunk

Motosacoche

világhírű motorkerékpár gyári terakata

METROPOL GARAGE

Bárdi József Automobil Részvénytársaság

Budapest VI, Lehel-utca 25. szám

Telefon: 112-23, 112-24, 112-25, 112-27

Legmodernebb nagyvárosi garage

200 kocsi számára

Jutányos garagedíjak Szakszerű kezelés

Radó Olga
művészi könyvkötészete

Vállalja egyes és egész könyvtárak bekötését a legzöldebb kivitelben

Régi posta-utca 7-9. sz. alatt

Istvánuti Szanatórium Rt

Budapest VII (Városliget), István-ut és Hungária-körút sarak

Elsőrangú gyógyintézet ideg-, bel-, sebészeti, nőgyógyászati- és szülészeti osztályokkal

Malária-oltások Magánklinikai osztályán a napi díj négy-140.000 korona szeri étkezéssel, fűtéssel és világítással

Külön szobák igen mérsékelt árakon. Szabad orvosválasztás

SZÍNHÁZ

Ami az Intim Pistából kimaradt Mondja, kedves Intim Pista,

tudja, hogy ki volt az a két elegáns dáma az „Ezüstlakodalom” premierjén a Vigszínház igazgatósági páholyában?

— Eppen kérdezni akartam. De csak az első fölvonás után érkeztek. Külföldiek talán?

— Dehogy külföldiek. Gróf Andrassy Gyuláné és a nővére, Vay grófné, akik elküldték az inast, hogy váltson számukra két jegyet az első sorba. Az inas pedig két első sor támlaszéket váltott nekik, ami a 18. sor szöllye után következnek. Miután a grófnék rövidlátók, képzheteli, milyen kellemetlen lehetett nekik a dolgot. No, de egy saszemű, délcég, népszerű méltóságos már az első fölvonás alatt észrevette őket és miután a fatális jegyváltás körülményeiről tudomást szerzett, legott elmondotta a dolgot Jóbnak és Roboznak, akik természetesen készséggel ajánlották föl helyüket a páholyban a grófnóknak, akik hol könnyezve, hol mosolyogva élvezték végig a gyönyörű Géraldy-darabot.

— Mit szól hozzá, milyen szép?

— Erről a másik hasábon. Itt csak Varsányi, Gombaszögi és Kürti parnasszusi triászának hadd nyújtsam át a lélek meghatott hódolatát. Ahogy Varsányit nézi az ember, szinte azt álmodja, hogy ez a csodálatos színész nő kiemeli az elmúlt tizenöt esztendő az életükből és a tenyeréről szétfújja a levegőbe, mint a port vagy a pihét, mindnyájunk életéből kigyógyítja az elmúlt tizenöt esztendőt, mint egy rossz álmot és mi tizenöt évvel fiatalabban újból ott ülünk a Nemzeti Színházban, amelynek színpadán Jászai, Márkus Emilia és Alszegehy Irma reprezentáltak, vagy a kákasülön szorongva, visszafojtott lélegzettel hallgatjuk a vérző Duszát, vagy a fiatal Susanne Després-t. A mai magyar színház viszonyok még összehasonlításra sem adhatnak alkalmat, ha erről az asszonyról beszélni akarunk és ha a művészetéről — amely ragyogó érettségében, ellenére annak, hogy ösztönös, mégis oly öntudatos —, valamilyen megállapítást akarunk leszögezni, akkor azt kell mondjuk róla, hogy olyan egyszerű és olyan leheletszerűen finom, mint amilyen író Flaubert a „Szentimentalizmus iskolájában, Gombaszögi, Bejön az első fölvonásban az érett asszony sugárzó érzékiségével, mint egy virágzó almafa és az utolsó fölvonásig — amely között alig néhány hónap telik el — keresztül kell mennie azon a csodálatos asszonyi metamorfózis, amellyel a legforróbb nyárból egy mosollyal, egy mozdulattal, kiábrándulva és egyedül maradván, egy deres, zuzmarás ösze bágyad. És hogy ejtsem ki Kürti nevét — aki egyenes utóda ezen a színpadon a Nemzeti Színház nagy tradíciójának —, milyen hangsúlyal, hogy a meghatottság és a hála forrósága ne kisebbitse a szív hódolatát. Micsoda erő feszíti vállain a ruhát és milyen imponáló mégis a nyugalma, mérséklete, egyszerűsége. És milyen sikerek várnak rá ezen a színpadon olyan szerepekben, amelyekben majd az ő szilaj magyarsága, vagy az az izzó heroizmus, ami az izmait, a mellét dagasztja, érvényesülhet. Egyszóval: tökéletes darab, tökéletes előadás... Még az epizód szereplők is, a cigányfekete kis Orsolya Erzsé, az első szép és komoly sikerét arató Dénes György, a magát ügyesen szervező, szinte-szinte francia Székely Lujza és a friss és kedves Földényi is kifogástalanok, Bródy Pál, a világ legfiatalabb rendezőjével együtt.

— khm, khm.

— ? ? ?

— ...bocsánat, köhögtem.

— Hát itt bizony egyebet nemigen csinálhat, mert ezt a darabot nem magának adták elő, kedves esém. És bár a nagy siker miatt egyáltalán nem volna presszánzs, Jób Dániel ma dél előtt megkezdi a „Nju” próbáit. A „Nju” tetel len helyen, egy nagyvárosban játszik, hogy ezzel is jelezze a darab tulajdonképeni lényegét, amely egyszersmind tartalma, tendenciája, sőt műfajmeghatározása is — tudnillik: „egy asszony tragédiája”, illetve — minden asszony tragédiája. Kürtinek van remek szerepe benne, Darvasnak, Lukácsnak és Szerémynek. Három fölvonás, amely csupa kis képből áll, tehát nagy technikai fölkészültséget igényel. Természetesen Jób rendez. Készül azonkívül a Vig Ibsen „Mire mi halottak föltámadunk” című drámájára is. Ez lesz Kürtinek első, igazi nagy szerepe; a darabot a színház nem

szánta repertoárdarabnak, hetenként csupán egyszer szándékozik majd előadni.

— Oriási.

— Most már táviratstílusban. Ma. Utoljára. Kiss Feri, Király-Színházban. 11 óra után már újból a Nemzeti Színház tagja. A jubileumi előadást egyébként végig Kálmán Imre dirigálja, akinek ma este lett volna Kopenhágában a premierje, de lemondta azért, hogy a századik előadást Pesten eldirigálhassa. A holnapi százegyedik előadást énekli először Király Ernő, aki hosszú idő óta most lép föl először, újból magyar színpadon. Ami pedig az Unió többi színházait illeti: a „Fej vagy irás” és az „Altona” továbbra is jól megy, úgy hogy egyik színházban sem kezdtek még új darabot próbálni. Egy bizonyos, hogy Titkos Ilona, akinek most kellett volna szabadságra mennie Párisba, a Belvárosi következő darabjában nem vesz részt, négyhetes pihenése alatt Makay Margit fog föllépni, és pedig Deval: „Beauté diablie”-ában. Elfogadta ezenkívül Biró Lajos „Asszonyi lelkek” című háromfölvonásos drámáját.

— Rómók.

— Na és egy szót a Sebestyén Gyuri kómikus esztéről. A tehetséges, fiatal karmestert oldalba támadták, abból az alkalomból, hogy itthon is eldirigálta a „Pillangókisasszony”-t. Nyilván azt hitték, hogy itthon akar maradni, holott ez eszébe sem jutott, mert külföldön remek elhelyezkedése van, sőt: már vissza is utazott. És még egy szót a kis Faragó Gyuriról, aki a Corvin-Színházban „A Pál-utcai fiúk” Nemesek-jét játssza. Remek kis színész, jobb még a bálványozott Jackie-nél is. Mindenkit megríkatott...

— Na, és a pletyka?

— Két ifju mágnás, mindketten ugyanazon történelmi név viselői, esütörtökön éjjel egy bájos, de művészi szempontból jelentéktelen súlyu művésznőt kísértek haza automobilon egy étteremből. A robogó autó az Eszterházy-utca közepén hirtelen megállott és a két szangvinikus gróf kiugrott belőle, majd kabátjaikat a járdára dobva — nyilván amerikai szokás szerint, mind a kettő járt ugyanis Amerikában — szabályos boxpárbajba kezdtek. A művésznő a kocsi eleinte sikoltozni kezdett, majd amikor látta, hogy kétségbeesésének vajmi kevés az eredménye, egyszerűen tovább hajtatott. Lehet, hogy az urak még mindig püfölik egymást azóta?

* A Fővárosi Operettszínházban négy estét szentelnek a „Hulló, Ameriká!” című revü előkészületeinek. Pénteken tartják meg a premieret, amely a maga nemében páratlan színházi esemény lesz. Oly nagy az érdeklődés a revü iránt, hogy vasárnap délután is adják a „Hulló, Ameriká!”-t. (Rendes esti helyárad.) A premierre előjegyzett jegyeket legkésőbb kedden délig tartják fenn.

* Király Ernő a „Marica grófné” 101-ik előadásán, kedden kezdi meg páratlan érdeklődéssel várt vendégjátékát a Király-Színházban, legkésőbb és legnagyobb művészi diadalainak színhelyén.

* A „Fej vagy irás” második hete. Lakatos László szenzációs mulatságos pesti komédiája dominálja a Belvárosi Színház jövő műsorát is. A „Fej vagy irás”, amely bravuros színpadi technikájával és szellemességével a legkülönb francia vígjátékokkal vetekedik, kedden, esütörtökön, pénteken és vasárnap este kerül színre ezen a héten, mindannyiszor Titkos Ilona, Mészáros Gíza, Törzs Jenő, Kertész Dezső, Rubinyi, Gárdonyi, Z. Hahnel Aranka ragyogó együttesében. A hét többi estéjén a „Ki babája vagyok én”, a szezon legmulatságosabb francia bohózatát, vasárnap délután pedig Szenes Béla példátlanul népszerű vígjátéka, „Az olasz asszony” megy.

* A „Marica grófné” a 100-ik előadás büszke jubileumát ünnepli hétfőn a Király-Színházban. Kálmán Imre világ-együttese: Lábass Juci, Vaaly Ilona, Pálmay Ilka, Kiss Ferenc, Rátkai, Latabár, Vendrey, Szirmai, Raskó lép föl.

* A „Postás Katka” 50-ik előadása hétfőn, február 2-án lesz. Zerkovitz-Harmath legnépszerűbb és legvidámabb operettje természetesen e héten is minden este szerepel a Blaha Lujza-Színház műsorán.

**A hölgyek jelszava:
vásároljunk**

KLEIN ANTAL

divatruházában

Király-utca 53 (Akácfa-u. sarok).

* Pesti lakodalom. Hogy mi a Géraldy-darab sikerének a titka? Emberi hangon szólnak a színpadról végre! egyszerűen, gyöngéden, szívóhöl és nem zsebből. Ennek a szezonnak irodalmi dekadenciája megriasztotta, elrontotta, kiábrándította a publikumot, a magyar színpad tónusa elzüllett, a direktor urak elárulnák, meztagsadták, kijátszották nemesak a múlt, de a közelmúlt szép tradícióit is. Paul Géraldy színműve, olvasva, vagy akár regénynek elképzelve, tiszta, művészi, nemes alkotás és összemérve a mi színházi kasszafuróink szándékaival, témáival, horizontjával, pirulni kell, kétségbeesni azon, hogy mivel etetik és áztatják a pesti közönséget. Persze, az izlésnek, költői törekvésnek, írói szeméremnek ez a sülyedése megörölte és megörjítette a színészeket is, akik együtt buktak a darabokkal, vagy, ami még szomorubb, elbódultak a hangadó csöseselők tapsaitól. Már-már késpzénznek vette mindenki: az igazgató, a szerző, a színész, a kritika és a közönség is, hogy aki színháznak ír, annak el kell dobnia a műveltség, önkritika, magasabbrendűség, írói tisztesség ballasztjait, mert minél közönségesebb a mű, annál inkább a közönségé. Az „Ezüstlakodalom” a bizonyosága, hogy a toll mégis csak jobb írói számszám, mint a zollstock vagy a dikies. Géraldy erkölcsi és anyagi sikere tanulság a színházaknak, az íróknak, a közönségnek egyaránt. Fájdalmas, hogy a depraváció szennyes kora a színházat és az irodalmat sem kímélte meg és a magyar színműirodalom a tőzsdei papírok sorsára került. Ezt az izlésbeli debacle-t hiába takarják le néhány színházi képes újsággal! Gondoljunk azokra a színházi szezonokra, amelyek a „Bort”-t, a „Bizánc”-ot, a „Karácsonyi álmot”, a „Tanitónó”-t, „Annuská”-t, a „Lilium”-ot és a „Mária Antónia”-t adták a magyar közönségnek...

* Az „Altona”, a szezon sikereszenzációja ezen a héten újból szerepel a Magyar Színház műsorán, még pedig kedden, szerdán, esütörtökön, pénteken és vasárnap este. P. Márkus Emilia, Bajor Gíza, Csorfas Gyula, Gombaszögi Élia, Taruay, Vágó, Simon Marcsa, Réthey, Abonyi fényes együttese játssza mindannyiszor az „Altona”-t, amelynek szenzációs témája és bátor földolgozása ma a legnagyobb tömegsiker Budapestén. A hét többi estém Drégely és Liptai mar fogalommal vált vígjátéksikere. „A város ember” szerepel a műsoron. Vasárnap délután Heltai Jenő remekműve, „A masamod” megy.

* A Vigszínház jövő heti műsorát a színház legújabb szenzációja, az „Ezüstlakodalom” dominálja. Kedden, esütörtökön és szombatou a „Déliab” kerül színre, a többi estén az „Ezüstlakodalom”. Vasárnap délután a „Tükörfelnyelő” szerepel a műsoron.

**Ma és holnap
a nagysikerü műsor
utolsó előadása**

SZERDÁN PREMIER!

**Terézköruti
Színpadon**

Telefon 65-54

PAPLAN bér munkát minden mennyiségben rövid idő alatt készít Szalai Jenő paplangyára, főzetlet csak Kertész-u. 35. Eladás nagyban és kicsinyben

Brilliánsokat, gyöngyöket és régi ezüsttárgyakat Schmelzer Bened Károly-körút 28. sz. (Közvetjes értékekben vásárol Schmelzer pontli városaház főkapunál)

Hó- és sárcipők teljes klárusítása	
165 ezer kor.	párja a legjobb minőségü amerikai gyártmányu gyapjú bélésü női hócipőnek
295 ezer kor.	eredeti Reithoffer-gyártmányu extra Ia minőségü finom női hócipőnek teveszőr bélésü párja a legrégibb közismert, legjobb gyártmányu női sárcipőnek
80 ezer kor.	Főrlingységben ..... 90 ezer korona
Gyermekhócipők	..... 150 ezer korona
Tornacipők	minden színben és kivitelben
SCHÄFFER-CÉGNEL, Döbrentei-tér 4. szám. Telefon: József 125-36. 25 év óta közismert szőlő, olcsó cég	

BRILLIÁNSOKAT gyöngyöket, régiségeket bárkinél drágábban vesz. Tel.: J. 103-35 (Teréz-templ. szemb.)

Virágos „Ideál”-paplan gyönyörü mintákban .... 340.000 K
Kiselejtezett paplan .... 160.000 K
Sándor „Ideál” paplangyár, IV. Kammermayer Károly-utca 1 (Központi városaháza)

Lingauer képviselő szerint a szombathelyi püspökvár és a legitimista kastélyok rendőri megfigyelés alatt állnak

(A Reggel tudósítójától.) A magyar legitimisták ügyéről jól informált Lingauer Albin képviselő lapja, a „Vasvármegye” hívja föl a figyelmet a magyar hatóságok részéről a legitimisták ellen tett állítólagos intézkedésre. Azzal kapcsolatban, hogy egyes bécsi lapok gróf Sigray Antal, gróf Cziráky József és Mária Terézia főhercegnő bécsi tartózkodásából készülő legitimista puccsra követték, Lingauer lapja ezeket írja:

„A magunk részéről végtelenül különösnek találjuk, hogy az osztrák szocialisták rémhíreit és meséit a magyar hatóságok nagyon is komolyan vették. Ezt talán mi sem bizonyítja inkább, mint az, hogy

a szombathelyi püspökvárat (gróf Mikes püspök rezidenciáját), valamint a vasi és soproni főúri kastélyokat a rendőrség erős megfigyelés alatt tartotta,

de szemmel tartották a legitimista politikusok minden lépését is. Ezen a téren annyira mentek, hogy maga Nádosy országos főkapitány adta ki az utasításokat.”

E közleményre dr. Ferenczy Tibor szombathelyi kerületi főkapitány nyilatkozattal felelt, amelyben elismeri, hogy

„ha ezek a hírek a valóságnak megfelelőnek, a hatóság akkor sem ismerné be azok valóságát

és így a hivatalos cáfolat azok előtt, akik hajlandók ezeket a híreket elhinni, tulságos sullyal bírní nem fog” — mégis kötelességének tartja a cáfolat kiadását. Kijelenti a kerületi kapitány, hogy az említett legitimisták megfigyelésére sem felsőbb helyről, sem az ő részéről intézkedés nem történt, mert arra okot nem látnak.

A sörfőző emlékkönyvébe

Mondják sernek is a sört, leginkább a vörösbajszu emberek, akiknek bajszja megfehéredik hajjától. — Nőnemű lényeket sohasem övezett elragadtatással beszélnek róla a vidéki kuglizóban, ahol még mindig divatban van egy lökésre kilencet ütni. — Hordójának puffogatásáról ábrándoznak mindazok az emberek, akik keresztelőről, lakodalomról, halotti torról vagy a mindennapi élet egyéb fölkinálkozó ünnepélyeiről jönnek, amidőn már annyira teleítették magukat borral, hogy a fejüket sem merik meghajtani, nehogy kilocsanjon torkukon a bor. — Vágyódnak utána a farsangjárók, amikor már tudtak minden bolond ötletükön és az az ugynevezett ex-korhely, amelyen minden városban akad, a kabátjánál fogva húzza vissza a cimboráját: Még egy pohár sört megiszunk itt a sarkon! — mondván.

— Hát azokra a kedves emberekre emlékszünk-e, akiknek az orvos ur eltiltotta a terjedelmes boritalozást, ugyanezért orvossággként sört hozatnak poharukba. „Nem szabad bort inni” — mondják bizonyos rezignációval és a

világ legnagyobb szomorúságával emelgetik bajszukhoz a söröskrigliket, amíg titokban egyet-kettőt engednek a mellénygombon. — Hát a békeidők legendás hőseiről tud-e manapság még valaki, amely legendákban fogadás kötetelt bizonyos számú vírtlípárok és ki-mondhatatlan számú söröspoharak tartalmának az elfogyasztására? Nem hallottam, hogy valaha elveszítette volna valaki a fogadást, sőt inkább halála napjáig nevezett ember maradt a nyerő, akit kellő tisztelettel fogadtak mindent a vendéglősök és csaposok: hátha megint a becsületről van szó, amikor a söröskrigli köpogni kezdett az asztalon?

— Nézzétek meg azokat a trofeumokat, amelyek itt-ott még manapság is díszítik némely belvárosi vagy budai kocsmák sarokasztalait fölött a falat! Mit gondolunk: talán valamely háborús emlékek ezek? Dehogy, dehogy! A régi jó békevilágból maradt diadaljelvényei valamely asztaltársaságnak, amelynek tagjai azóta tán maguk is elmentek komlónak, hogy belőlük sört főzzenek. Vicclap-szerkesztők éltek meg abból, hogy a polgárok a sört szerették, fejedelmek maguk állítottak föl sörfőzőket, hogy alattvalóik békeségben legyenek. A sörfogyasztás mennyisége mindig pontosan megmutatta az idők állását, anélkül, hogy a történelem könyveikhez kellene nyulnunk. Akkor volt a legaldásosabb a béke, amikor a polgár a legtöbb sört fogyasztotta. És az a sör, amelyet Magyarországon főznek és benne öröme telett már nagyapáinknak és egyúttal mindig fokmérője volt annak, hogy mennyire lobog az országban a sovinizmus és nemzetbeccsülés. A magyar földön termelt komlónak sohasem kellett szégyenkezni a külföldi komló előtt.

Krúdy Gyula

DREHER
BAKKSÖR
MAGYSZERŰ

EZÜSTÁRUK!

Alkalmi ajándékok, disztúrgyak és evőeszközök dus választékban, gyári árban

Schleifer ezüstárúgyár Budapest VII. Kazinczy-utca 11

Magyar Agrár- és Járadékbank Rt. vetőmagosztálya

Budapest, V. Nádor-utca 16. — Telefon: 72-81

Sürgőnyel: Agrár Budapest

Vesz a legmagasabb napi áron lóhere- és lucernamagot és egyéb gazdasági magvakat

Mintázott ajánlatokat kér

Kizárólag prima porosz szenet kokszt tüzifát, faszenet

Tuvarban és vagon-tételben legolcsóbban szállít:

Gáspár Fülöp VI. Hungária-körút 72. sz.

Telefon: 4-68, 39-60, 60-21

FRACK ÉS SMOKING

kécsüznés, eladás. NEUMANN ÉS FORGÁCS szabóüzlet, Dohány-utca 68

Angol bőrbutorok és ebédlőszékek Kendi Antal bőrbutoriparos Budapest IV. Sommelweis-utca 7

Kirakatainkban föltüntetett rendkívül jutányos árainkból

csak e héten!

Flanell, zefir, delén és minden-nemű mosóárak vásárlásánál

5% 0-ot

Szövet, selyem, bársony, továbbá harisnyák, kesztyük vásárlásánál . . . . .

10% 0-ot

Férfi- és női kabátok, aljak, bluzok, továbbá szövet-, selyem-, mosómaradékok vásárlásánál

20% 0-ot

a vásárlás végösszegéből készpénzben visszatérítünk

FENYVES DEZSŐ RT

Calvin-tér 7, Koronaherceg-u. 8, Károly-körút 9, Károly-körút 10

Mintákat kívánságra készséggel küldünk

MOZI

Miért járvák Európát az amerikai filmemberek?

Amerikának színészek kellenek és ötletek — Legnépszerűbb színészek mind — európaiak

(A Reggel munkatársától.) E héten öt napig Budapesten tartózkodott Mr. Samuel Goldwyn, az amerikai First National-filmgyár elnöke, aki különösen az európai filmgyártásról mondott érdekes dolgokat A Reggel-nek. Mr. Goldwyn szerint

szoros kapcsolatot kell teremteni az amerikai és az európai filmgyártás között,

mert a francia, a német, az olasz, a magyar művészi zsenialitáshoz lökéletes technikai felszerelést és nagy-szerű lehetőségeket nyújt az amerikai tőke.

— Magam is itt születtem Európában — mondta Mr. Goldwyn — és Behind The Screen című könyvemben részletesen írtam arról, hogy az amerikai filmszínészek legnépszerűbbjei és legtehetségesebbjei európai származásúak. Csak pár név: Chaplin, Collen Moore angolok, Pola Negri német, Adolph Menjou francia.

A legzseniálisabb európai színész azonban Emil Jannings, akit az United Artists-tól a Wanner Brothers-ig majdnem mindegyik amerikai filmgyár le akart már szerződtetni.

„The last Man“ (Az utolsó ember) című legújabb filmjének amerikai bemutatóján magam is ott voltam a newyorki Criterionban. Csodálatos ez a film! — ezt tuzás és elfogultság nélkül mondhatom. Amerika nem igen színeli még a művészi földolgozott európai filmet sem és bizony szepitgetés nélkül elmondom, hogy az Amerikába került európai filmek legnagyobb-része ugyszólván csufosan megbukott. Annál nagyobb, érdekesebb eseménynek számít „Az utolsó ember“ és Emil Jannings szenzációjának

mondható amerikai sikere.

— Most, ha visszafelé utazom, pár napot újból Berlinben leszek, ahol idom egyrészt Jannings-szal töltöm. Nagyon örülök, ha Emil Jannings-ot egy-két film főszerepének eljátszására Amerikába vihetném. Ez a színész, aki annyira művész és ember egyszerre, aki arjátékával a fájdalom, a fölény, az öröm, a szenvedély száz és száz változatát tudja meg-eleveníteni egy, mint senki más — ez a művész a legnagyobb attrakció jelentené egy amerikai filmgyár részére. Egészen biztos, hogy pár film után neve vetekednék Chaplin vagy Douglas Fairbanks népszerűségével.

A legnagyobb perspektíva áll az amerikai tőke és az európai filmírók, filmszínészek együttműködése előtt.

Az amerikai filmgyáraknak ötletek kellenek és jó színészek!

Ötletekért és színészekért járjuk Európát. „Az utolsó ember“ nagy művészt, Jannings-ot nagyon szeretném Amerikába vinni — és ha nem tudok megállapodni vele, akkor műtermet bérelek Berlinben, rendezőt küldök át Európába és itt csináljak Jannings-szal filmet. Egyébként Budapest is akarok filmet csinálni és erre vonatkozóan már megállapodást is kötöttem az egyik magyar filmgyárral.

Mr. Goldwyn, amint visszaérkezik Amerikába, ideküldi embereit Európába, hogy egy Olaszországban, Németországban és Magyarországon készítenő filmek megragadják a szűk-séges előkészületeket. (v. a.)

Ahol örök a hó...

— Joe Pexkins —

A szíve lobban: udvarolni kezd. Ez Rin-Tin-Tin most édes, megható? Viszonszerelmet vágyó csókkal és Altska földjén, hol örök a hó.

Alaska földjén, hol a föld fehér, Rin-Tin-Tin szíve tavaszi meleg! Csókolni tud, örülni, sírni, meghatóbban, mint az emberek.

Komor vadászok, gazfalkák löszött Rin-Tin-Tin törvény, erkölcs és a hit! Engesztel, itél! S könnyel ötvözött tragédiában: sorsot alakít!

Alaska földjén, hol nem ég a nap: Rin-Tin-Tin most kesergő, bánatos, sértődötten bus hámozni halad, de a gonoszra mégis ráfaps!

Atán tovább a hőmezők felett!... Az elhagyott családhoz sompolyog, az őst törzshöz, honnan ő eredt, hol: ritkébb a könny, mint a mosolyok!

De vágya ismét, újra felsikolt s felebred benn a kulturántudat! Felejtli, hogy a bánatódás mi volt s családostól a ház után kutat,

hol szerették és ő is szeretett!

*

Színházi premierszámában sikere volt pénteken a „Rin-Tin-Tin“-film bemutatójának a Kamarában. Az Alaskában játszódó pompás filmregényt pazar színpadi rész előzte meg. Most láttuk csak igazán, hogy az amerikai ötletnek — színpad és film együtt — milyen beláthatatlan jövője van! Satory művésziessé tervezte meg azt a tökéletes, illuziót keltő színpadi díszletet, amelyen Lengyel István és Pallás Tivadár hangulatos, zenes dramatisztikájában Szokolay Oly, a Fővárosi Operett-színház művésze, Takács Árpád operacéna és Szűcs Adrienne, a kis gyermekprimadonna léptek föl zajos sikerrel. A hatalmas, kis egyföldvándorosnak is beillő jelenet percekig látszta a publikum.

Maga a film is a legnagyobb, legteltesebb sikert aratta. Könnyes szemek, majd mosolygó arcok és izgalomtól feszült várakozás a nézőtérben, amelynek közönsége lelkesen ünnepelte Rin-Tin-Tin-t. Ennek a zseniális kutyaszínésnek a sikere valóban kivételes siker — büszke lehet rá a Kamara és a Star-filmgyár.

Ott készült Ramon Novarro új filmje, ahol leglőrrőbb a szerelem

Az egyenlítő táján, ahol középeurópai ember számára szinte elviselhetetlen forrósággal éget a nap: tüzesebb a vér és fékezhetlenebb a szerelmi szenvedély. Arabiára pedig teljes tűzzel hullanak a nap égető sugarai. Természetes tehát, hogy forróbb a szívekben és erekben a vér, természetes, hogy égetőbb, elviselhetlenebb a vágy, mardosabb a szerelem utáni sóvárgás.

Az arabiai szerelem tomboló erejét, kinos sóvárgását pedig nem állították plasztikus-sabban, szemléltetőbben és igazabb művészet-fel európai ember elé, mint ahogy „Az arab“ című film hozza ide, hozzánk, buja, porpás keleti esodának.

A film csak részint készült műtermében, nagyrésze ténylegesen Arabiában játszik, már azért is, hogy a csoda-szöke Alice Terry és méltó partnere Ramon Novarro annál könnyebben beleéljék magukat a szerepükbe. A valóságban adja Arabia életét a nézőnek ez a film, amelyet a mai kor egyik legnagyobb mozi-rendezője: Rex Ingram rendezett ez ő salatos, utólrhetetlen mű-vésztövel.

Szereplő filmen még egy kis arab gyermek is, akinek külön nevezetessége, egyszerű színészi kvalitásán kívül, hogy jobbarátja a világhíres kis mozi-sztárnak: Jackie Coogan-nak. A film bemutatója a héten lesz a Corvin-Színházban. A nagyszerű világatrakciót az Orion-filmgyár hozza Budapestre.

A híres trójai faló — filmen

Pénteken mutatták be az Omnia és Corsó mozgószínházakban Manfred Noack, a jelenleg Budapesten tartózkodó nagy német filmrendezőnek két esodálatos film-époszát, amelyekben a régi görög korok varázsa elevenedik meg. A „Helena elrablása“ és „Trója pusztulása“ a két filméposz címe és bár meséjük egymásból sarjad, mindkettő külön-külön, önmagában is egységes egész. Helena, Páris és Achilles a két filméposz főhőse. A mitológiai mese körülöttük bonyolódik, ők állanak az éposz központjában. Ők a nagy dráma mozzatái, a mondabeli hősök, akiknek nagy tetteik szinte kíváncsiak: zott eddig is már a nagyszerű technikával dolgozó film-színpadra.

Manfred Noack az érdem, hogy ezt fölfedezte és meg is valósította. Láthattuk a görög hajó-hid impozáns fölvonulását, a monstruózus, hat emeletnyi magas, híres trójai falovat és Homérosz Iliasát nem a nehézkos nyelvzetű, fel-lengős versekből, hanem a szemet és lelket egyaránt gyönyörködtető, gördülékany menetű és ragyogó szépségű filmből élvezhettük.

Edu Darclea igazi „szép“ Helena volt, akit klasszikus szépsége és fenséges alakja szinte prodezintált erre a szerepre. Párisit Wladimir Gaidarow alakította, míg Achilles szerepében Carlo Alaimit láttuk, akinek nem-csak hatalmas izmai, hanem pompás játéka is nagy hatást keltett. Priamos királyt Albert Steinerék, Hector Carl de Vogt személyesítette meg. Aisakos, a jós szerepében Albert Bassermann remekelt.

A nagy sikert aratott film zseniális rendezője Manfred Noack, az Omniában személyesen is föllépett és szellemes előadásában leplezte le a filmkészítés bosszorkánykonyhájának titkait. Előadását számtalanszor szakította meg a közönség tomboló tapsvihara. A film a Studium-film-vállalásé.

A mai lányok filmje a „Félszűzek“

Amíg a világon élünk, örök, megoldatlan és mindig érdekes probléma marad számunkra a nő, akár leány, akár asszony. A velük kapcsolatban lezajló történetek és nemükre vonatkozó megállapítások mindig izos pikantériákkal vannak fűszerezve és így kifogyhatatlan az irántuk való érdeklődésünk.

Vautel híres „Önagysága nem akar gyereket“ című regénye realizisztikus meglátásával ezer érdekes élményhez juttatott bennünket, ésak egy, mint Age Madelung nagyszerű munkája, amelyben az író a forradalmi állam

szerelemi életének persziflázását adja a kötelező anyasággal. De a ma szerelemi életének igaz-sága a két végletet képviselő „Mensch Péter: cirkusza“ és „Önagysága nem akar gyereket“ című regény között található és ezt mesteri tollal nem kisebb író, mint Marcel Prevost rajzolta meg „Félszűzek“ című, világsikert aratott regényében.

Milyenek a leányok ebben a korban? — ezt a kérdést tárgyalja Prevost a regényében, igaz művészetrel és ennek a nagyszerű regénynek a nyomán készült el az a párisi film, amelynek pénteken volt a bemutatója, nagy sikerrel, a Royal-Appellóban. Természetes és nem lehet esodálkozni rajta, hogy a bemutatót és az ezt követő előadásokat zsúfolt nézőterek izgulták végig. Ami azonban egyformán szól a téma érdekességének és a párisi filmen szereplő filmművészek grandiózus alakításának. Különösen a két főszereplő: Gabriel Grayssa és Ger-maine Fontainé alakítása marad sokáig kedves emléke a közönségnek.

A „Félszűzek“ előtt egy bájos Constance Talmadge-film, a „Don Juan kisasszony“ került bemutatásra.

Leptezedlen film a tőzsdéről

A tőzsde manapság nem nagyon okoz örömet az em-bereknek sehol a világon, de legkevésbé Pesten. A kon-junktúráknak vége van, a csapást, amit a konjunktú-rák mulása feljünkre zúdított, még nem hevertük ki, de meghalni sem tudunk az összeomlás sulya alatt. Nem nagyon sok ókot találunk életünkben a nevetésre, annyit bizonyos. Mult hét óta azonban mégis vigasztalást és derüt hozott a tőzsde szegényes pesti életünkbe. No, nem szabad tévedésbe esni, nem a pesti tőzsdéről van szó, nem.

A tőzsdéi derültséget Buster Keaton, a jég-arcú skót hozta be Pestre. Mert sok tragikó-mikus kaland után már a tőzsdére is elkerült a jó Buster Keaton, aki itt aztán éppoly szere-necsés, mint akkor volt, amikor a szerelem miatt jutott bajba. De persze azért mégis jóra fordul minden a végén, úgy, hogy a kö-zönség derüjét semmi sem zavarja meg.

Buster Keaton mellett még egy ellenállhatatlan vig-játék szerepel Budapest reprezentáns mozgószínházában, a Corvin Színházban. Ennek a második Orion-vígjáték-nak „Ne légy féltékeny“ a címe és Viola Dana játssa a főszerepét. Tulzáz nélkül megállapíthatjuk, hogy a Corvin Színház vígjátékmuosora a legnívósabbak közül való és humoruknak a legskótabb közönség sem tud el-bentállni. Így történik, hogy a zenekarba még egy orchester avatkozik be: a közönség harsogó kacagása.

Paul Wegener: a vad, szerelmes férfi

„Könnyök szigete“ — izgalmas, de emellett művészelet is értékes film. Paul Wegener nagyszerű alakítását kell megcsodálnunk benne. Amint pesti tartózkodása alatt is elmondta a kiténő német művész: valami esodálatos erő vonzza a legmélyebb, legkomplikáltabb emberi szenec-délyek felé. Ebben a filmjében a vad, szerelmes férfit szinte megrázó erővel alakítja. Wegener partnere is filmjében a magyar származású Putty Lia, aki kívána-tosan szép, érdekes jelenség ebben a szerepében, amely pompásan illeszkedik egyéniségéhez.

„Tartóztatasson le!“ — ebben a filmben annyi kacagtató humor, olyan nagyszerű helyzetkomikumok vannak, hogy a publikum alig győzi kacagással. Az amerikai nagy burleszk főszereplője, Pilotti Jölsmerőse a pesti közönségnek, amely nem először kacag a pompás kö-mikus hatásos mőkán.

A két slágerfilmet — az első Génius, a második Mű-vészi film — a heti műsorában a Capitol Filmpalota mu-tatja be.

A Pilotti-burleszk hatásos, ötletekben gaz-dag föliratait Lakner Artur írta. A két nagy film mellett a bőkezű igazgatóság áldozatkész-ségét dícséri, hogy Fenyő Emilt, a népszerű filmszínészt is leszerződtették személyes föl-lépésre.

Budapesti Nemzetközi Vásár
1925. április 18-27.

Rendezi a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara.

Európa összes nagyobb városaiban külképviseletek

Kedvezményes utazás és vízum Lakaskiutalás

Fölvilágosítás a vásáriródánál: V. Szemere-utca 6.

A MOZGOKÉP-OTTHON nagyszerű attrakciós műsora:

Garçon asszonyok

Milton Gills és Corinne Griffith mesteralakítása

3 arany

az amerikai FOX bravurfilmje

Előadások: 1/4, 1/6, 1/8, 1/10-kor

VASÁRNAPI SPORT

Budapest-Sevilla 0:0

— Távirat az első oldalon —

A gróf Csáky Béla-vándordíjat a BKE jobb gólaránnyal megvédte a leipzigiek ellen

Gróf Bethlen István miniszterelnök a magyar hokki-sport fejlődéséről

(A Reggel tudósítójától.) A városligeti Nagyjégen szombaton és vasárnap heves küzdelmek folytak a BKE rendezésében eldöntésre került jéghekk-viadalon a gróf Csáky Béla-vándordíjért. A védő BKE-nek, amely legutóbb Szlovénia bajnokságát nyerte el, kemény ellenfelet támadt az európai hírű Leipziger SC-ban. A papírfőmának megfelelően a döntőben a BKE és a Leipziger SC találkoztak.

A BKE meggyőzően állt föl, mert a védelem legjobb emberét, Oláh Aladárt lábrándulása miatt, nélkülöznie kellett. Csapatuk egyébként a következőképpen állt föl az izgalmas végküzdelemre:

Farkas — Minich, Barna — dr. Lator — Krempels P., Krempels B., Kehrling.

A leipzigiek csapat gerince vasárnap is a két Schomburgk-fivér volt és a balszélső dr. Hagens, aki azonban a túlerélyes játéktól sem riadt vissza.

A küzdelem mindvégig rendkívül változatos volt. Altalában, de különösen az első félidőben, a BKE volt a többet támadó fél, ami az eredményből is kitűnik. Az első gólt a 26. percben Kehrling ütötte egyéni kitörésből, két perc múlva pedig Krempels P. védhetetlen ütéssel szerezte meg a második gólt. Szünet után a németek heves ellentámadásba mentek át és sikerült is már a 2. percben Heini Schomburgk révén gólt ütniük, sőt ugyan a 13. percben szerencsésen ki is egyenlített. Ezután magyar fölény következett. A 20. percben dr. Lator

njból megszerzte a vezetést a magyaroknak, de 8 perc múlva dr. Hagens megint kiegyenlített.

Végeredmény tehát 3:3 (2:0).

A grandiózus viaskodást Nádossy Imre országos főkapitány társaságában végignézte gróf Bethlen István miniszterelnök is, aki A Reggel munkatársának a következőket mondta:

— Mindkét részről gyönyörű, a végtelenségig megfeszített játékot produkáltak. A viadal mindvégig magas színvonalu és lebilincselő volt. Mint egykori játékos, megállapíthatom, hogy a magyar hokkicsapat az utóbbi évtizedben hatalmasat fejlődött.

A BKE—Leipziger SC eldöntetlen küzdelme után a gólarány döntött a gróf Csáky-vándordíj sorsa felől.

Győzött a BKE jobb gólaránya (13:4) révén, mert a leipzigiek 18:7 arányban végezték összes meccseiket.

Egyéb eredmények: BKE—MAC 1:0 (0:0). Góllütő Krempels P. — BBTE—MAC 1:1 (1:0). Góllütő a brilliáns technikájú Ann Keln és — Neiszer. — Leipziger SC—BBTE 6:3 (4:2). Leipziger SC—MAC 9:1 (4:0). BKE—BBTE 9:1 (6:0).

Eötvös Zoltán Magyarország gyorskorcsolyázó bajnoka

Műkorcsolyázóbajnokok: Jaross Pál és Tóth Gitta

(A Reggel tudósítójától.) A MOKSZ megbízásából a BKE szombaton és vasárnap rendezte a városligeti tó mesterséges jégpályáján Magyarország gyorskorcsolyázó bajnokságát.

Győzött Eötvös Zoltán (BKE), aki az 500, 1500 és 5000 méteres futamokban elsőnek futott át a célon.

A vasárnapi 5000 méteres futam eredménye: 1. Eötvös Zoltán (BKE) 10 p. 07.8 mp. 2. Korének János (BKE)

11 p. 26.3 mp. 3. Kauszer István (Kegyesrendi gimn. tan.) 11 p. 33.8 mp.

A győztes Eötvös Zoltán a legkiválóbb all round sportférflak egyike, aki az idén Hamarban (Norvégia) és Krisztianában készült a bajnoki mitingre.

Eötvösben különösen Haug norvég tréner bízott, aki jelenleg Budapesten tartózkodik és aki szerint egyedül Eötvös „fut” a jégen.

Magyarország műkorcsolyázó bajnokságában a tátrafi győztes Jaross Pál és Tóth Gitta győztek.

Részletes eredmény:

I. Férfiműkorcsolyázó bajnokságban győz: Jaross Pál (BKE). 2. Lápócsy (BKE). 3. Finster (BKE). II. Női műkorcsolyázó bajnokságban győz: Tóth Gitta (BKE). 2. Stieber Sarolta (BKE). 3. Ozorovszky Andorné (BKE).

A Sun Nurmi és társai tréningrendszeréről lassított filmek kíséretében tartt előadást a Royal-Apollóban február 1-én Munkácsi Márton hírlapíró, aki most érkezett haza Helsinkiből.

Lányi-butor tartós!

Podmaniczky-utca 27
Terezhörut sarok Nyugatind

Kemény viaskodás folyt a Bankszövetség kardvívó versenyén

Erdi Krausz Simon vándordíjat az Angol-Magyar Bank fölényesen nyeri

(A Reggel tudósítójától.) A Pénzügyi Szervezetek Szövetsége vasárnap délelőtt és délután a Santelli-féle vívóteremben előkelő és megértő közönség előtt rendezte.

1925. évi bajnoki kardvívó versenyét,

amelyben négy bank képviselőjében 14 kvalifikációs versenyző indult. Az előmérkőzések után 6 teljesen egyenlő erejű vívó került a döntőbe, akik közül különösen Tanczos László (Angol-Magyar Bank) és dr. Szücs Géza (Mercur) pompás küzdelmek után megérdemelten jutottak az élre holtversenyben. A megismételt döntőben a multikori kizárásos verseny győztese, Tanczos László, 4:3 arányú vereséget szenvedett dr. Szücs Gézától, aki így a bajnoki cím birtokába jutott. A döntő küzdelmekben folyó kemény viaskodást a minimális tussgyőzelmek és az utolsó helyek holtversenyei is mutatják.

Abajbajnoki kardvívóverseny egyúttal Erdi Krausz Simon hatalmas és művészi ezüst-serlegéért is folyt. A pontozások alapján

a rendkívül értékes vándordíjat az Angol-Magyar Bank nagy fölényrel nyeri,

mert a kizárásos versenyen elért eredményével együtt 34 pontja van, míg a mögötte álló Mercur csak 8 pontot ért el. A vándordíj a csapatbajnokság után dől el végleg.

Részletes eredmény:

Bajnok: dr. Szücs Géza (Mercur) 4 győzelem. 2. Tanczos László (Angol-Magyar Bank) 4 gy. 3. dr. Pál István (Kereskedelmi Bank) 3 gy. 4. Kriu Sándor (Angol-Magyar Bank) 2 gy. 5. dr. Szücs József (Angol-Magyar Bank) 1 gy. 6. Bartos Sándor (Leszámitoló Bank) 1 gy. holtversenyben.

A tavalyi győztes, Skaliczky Géza (Angol-Magyar Bank), az idén már nem indulhatott, mert közben professzionista lett.

Az új bajnok és a helyezettek a Bankszövetség, az Angol-Magyar Bank, Pénzügyi Központ és báró Kornfeld tiszteletdíjait kapták. Erdekessnek tartjuk megemlíteni, hogy dr. Szücs Géza, az új bajnok, Camilli mester tanítványa, míg az utána következők Santelli Italo lovag kezei alól kerültek ki.

A zsűriben Werker Lajos elnöklésével Glykias Gyula, dr. Gombos Sándor, dr. Kovács Andor és dr. Kovács György teljes megaláztatásra funkcionáltak.

Győzött a 33 FC a III. ker. TVE elleni barátságos mérkőzésben 1:0 (0:0) arányban. A győztes gól Oláh tizenegyesből származott. Mindkét csapat komplett fölállításban szerepelt. — 33 FC II.—III. ker. TVE II. 2:0 (1:0).

Bécsi futball. (A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Wacker—SC Grác 2:1 (1:0). Admira—Simmering 0:0. Ostmark—Rudolfshügel 2:1. Internationale—Germaina 2:0. Nicholson—Red Star 3:0.

A Magyar Futballbírák Testülete sorozatos előadásainak befejezésékepen hétfőn este 7 órakor hivatalos helyiségében (Westend) vitasétét rendez. Ekkor az összes vitás szabálymagyarázatok fölszínre kerülnek.

Felelős kiadó: Róna Ödön igazgató

„Világosság”-könyvnyomda Rt. Budapest, VIII. Conti-n. 4.
Műszaki igazgató: Deutsch D.

Kézfertőtlenítésre legalkalmasabb a

Erengy és egészség

honol ott, ahol a

Diana-sósbor szesz

használata állandó

Ez a csodálatos húsízser az egész világon közismert és elterjedt, mint kitűnő hatású fájdalomcsillapító, bedörzsölő szer, száj- és toroköblítő. Kockacukorra csopontva belső használatra is alkalmas

Kis üveg ára . . . 16.500 K
Közép üveg ára . . . 48.000 K
Nagy üveg ára . . . 96.000 K

Mindenütt kapható

„PYRAMIS”

MAGYAR FÖLBIROKOSOK ÉS FÖLBERLŐK
KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA

BUDAPEST, VI. KERÜLET, TEREZ-KÖRUT 26/D. SZ.

Gabona-, vetőmag-, műtrágya-, gyapju-, műszaki-, mezőgazdasági gép- és bankosztály

STOEWER

Kérjen ajánlatot a vevő-
képviselőtől: V. Vilmos
császártól 66.
Telefon 48-65

A közvélemény szava:

„Magyar ember csak magyar sört iszik!

Szent István Portersör bármely külföldi márkát fölülmul!

Állandóan friss csapolásban a következő helyeken:

Belvárosi Söröző VIII, Rákóczi-ut 1.
Bíró Dénes IV, Vámház-körut 16.
Éke József VII, Thökoly-ut 4.
Erdélyi Borozó VI, Dalszínház-utca 8.
Frenreisz István I, Gellért-szálló.
Keszey Vince VII, Rákóczi-ut 44.
Posch Ferenc VII, Dohány-utca 20.

Posch Károly VIII, József-körut 3.
Páczer János VIII, Népszínház-utca 30.
Patz Antal VI, Hajós-utca 31.
Sielánia Étterem VI, Terezhörut 15.
Sturm Ferenc V, Berliini-tér 4.
Szabó Lajos VII, Rákóczi-ut 88.
Szl. István Étterem I, Alagut-utca 5.

Winkler István II, Margit-körut 2.